VIEŲ SALIŲ KATALIKAI DARBININKAI VIENYKITĖS!

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JUOZAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

EINA ANTRADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS

EINA NUO 1915 METŲ

SOUTH BOSTON, MASS., RUGSĖJO SEPTEMBER 30 D., 1930 M., Nr. 75.

KAINA 5 c.

VYTAUTO DIDŽIOJO IR VILNIAUS VADAVIMO ŠVENTĖ

VOKIETIJOS FAŠISTAI DAR TEBETRIUKŠMAUJA

BERLYNAS.—Prieš Vokietijos fašistus yra iškelta byla už priešvaldišką veikimą. Fašistų vadas Hitler irgi buvo pašauktas liūdyti. Jis pareiškė, jog fašistai rengiasi paimti į savo rankas vadovybę "legališkais būdais" ir "paėmę nukaposią galvas visiems 1918 metų revoliucijonieriams. Fašistai esą griežtai nusistatę prieš Versailės sutartį. Tarptautinės sutartys turėtų būti peržiiūrėtos.

Tik diktatūra numalšins fašistus, sako Bruening

Berlynas. Kanclieris Bruening pagamino radikalę programą, kad išgelbėjus Vokietiją iš ekonominio ir politinio krizio. Kabinetas diskusavo dvi dieni.

Prez. von Hindenburg ir kanclieris Bruening išėjo viešai prieš fašistus.

Kanclieris Bruening esą pasirengęs išleisti proklamaciją atsišaukiant į visuomenę.

Jeigu parlamentas atsisakytų priimti valdžios programą, tai kanclieris turįs planą pravesti savo programą kitu būdu be parlamento.

Tas parodo, kad Vokietija gali susilaukti diktatūros.

DIDELĖS IŠKILMĖS SALOČIUOSE

Rugpiūčio mėn. 31 d. Latvijos pasieny, Saločių miestely įvyko net trilypės iškilmės: buvo pašventintas naujas gelžbetoninis tiltas per Mūšos upę, nauja, moderniškai įrengta pieninė ir didelė, dviejų aukštų mūrinė mokykla.

Tiltas yra 110 metrų ilgio ir buvo pradėtas statyti dar pernai. Atramoms panaudotos Panemunės tilto dalys. Tiltui pastatyti vyriausybė išleido apie 300,000 litų. Jis būtų kainavęs pusę milijono, jeigu prie darbo nebūtų aktingai prisidėję vietos gyventojai.

Nauja pieninė įrengta gražiame baltame mūro name, turi gerus įrengimus ir galės perdirbti 8,000—10,000 literių pieno kasdien. Gražų įspūdį palieka ir nauja pastatyoji mokykla.

Iškilmėse dalyvavo vidaus reikalų ministeris p. Aravičius, Biržų apskr. savivaldybių atstovai, vietos visuomenės atstovai ir šiaip daug publikos.

REPUBLIKONAI BAISIAI SUSISKALDĖ DĖL PROHIBICIJOS

New Yorko, Mass. valstijų republikonai labai susiskaldė dėl prohibicijos. Didžiuma jų pasireiškė už prohibicijos atšaukimą. Gal kada ir susipras.

UKRAINIEČIŲ AREŠTAI GALICIJOJ

Rytų Galicijoj prasidėjo masiniai ukrainiečių areštai. Planas tiems areštams buvo rūpestingai iš anksto apgalvotas ir pavestas įvykinti specialiems policijos būriams. Suėmimų padaryta visuose Rytų Galicijos miestuose, miesteliuose ir net kaimuose. Kalinta žymiai daug inteligentų, mokslininkų, inteligentų, moksleivių. Lenkų policija giriasi suradusi labai daug ginklų, amunicijos ir svarbių dokumentų. Iš rastų dokumentų esą matyti, kad ukrainiečiai buvo sudarę platų sąmokslą Rytų Galicijai nuo Lenkijos atskirti. Toliau pranešama, kad banditizmo ir sabotažo veiksmai Rytų Galicijoj, kaip užpuolimai valdžios įstaigų, padegimai, geležinkelių ir kitų susisiekimo priemonių ardymas ir t. t., buvę diriguojami ir remiami svetimų elementų.

APLINK AMERIKOS ŽEŽMYNĄ

Du Sao Paulo lietuviai Juozas Bačkaitis ir Vladas Veselauskas iš Brazilijos pėsti išėjo į Šiaurės Ameriką, iš ten vyks per Urugvajų, Argentiną, Čili, Peru, Boliviją, Meksiką į centralinę Ameriką. Keliauti jie mano trejus metus. Jų kelionės knygoje pasirašė keletas aukštų Brazilijos valdininkų, vietos lietuvių visuomenės veikėjų ir Lietuvos konsulatas.

ATSISTATYDINO AUSTRIJOS MINISTERIŲ KABINETAS

VIENA. — Šiomis dienomis atsistatydino Austrijos ministerių kabinetas su kanclieriu Schober priešaky. Prezidentas Miklas atsistatydinimą priėmė.

Kanclieris Schober pareiškęs, kad jis iš politikos pasitraukęs.

KLAIPĖDA IŠKILMINGAI ŠVENTĖ VYTAUTO DIDŽIOJO VAINIKAVIMO SUKAKTUVES

Vytauto Didžiojo vainikavimo dienos paminėjimo iškilmės buvo labai įspūdingos. Keliose vietose buvo įtaisyti vartai. Tą dienai pritaikytais užrašais ir namai ir įstaigos buvo gražiai papuošti. Šventė prasidėjo iškilmingomis pamaldomis, kurios buvo atlaikytos visose evangelikų ir katalikų bažnyčiose ir kuriose dalyvavo didelis žmonių skaičius. Karioumenės paraiko pasižiūrėti teatro aikštė susirinko apie 10,000 žmonių. E.

HOOVERIS — VOKIEČIŲ KILMĖS

Berlyno geneologas suradė, kad dabartinio J. A. V. prezidento Hooverio protėviai kilę iš Vokietijos. Pirbuvęs 1749 m.

KATEKIZMAS NETIKINTIEMS

Žinomas prancūzų mokslininkas vienuolis R. P. Sertilanges parašė katalikų tikėjimo katekizmą netikintiems. Katekizmas sudaro dviejų tomų veikalą, kuriame evangelijų, katalikų bažnyčios tėvų ir mokslo žodžiais išaiškinamos katalikybės tiesos. Katekizmas turįs didelį pasisekimą prancūzų visuomenės tarpe.

DIDELI SUĖMIMAI SOVIETŲ RUSIJOJ

Paskutinėmis dienomis G. P. U. įsakymu buvo suareštuota viena eilė žymių Sov. Rusijos žinomų [illegible] kime. Sadyrin, Cakanov, Žurovski, Matarov, Ranizine kaltinami panaudoję svetimą kapitalą sovietų valdžiai nuversti. Taip pat suimti žinomi žemės ūkio profesoriai Kondratjevas ir Caganovas, istorikai Suchanov ir Basarov, anglies žinovas prof. Ramsim ir prof. Groman. Visiems suimtiesiems iškelta politinė byla, kurios svarbiausi liūdininkai būsią G. P. U. valdininkai.

"Renaissance" praneša, kad per rugpiūčio mėn. įvykdyta 300 mirties sprendimų. "Seg. Večerom" iš savo pusės dar praneša, kad Maskvoj nužudytas įžymus sovietų valdininkas Atabekov.

PASKELBĖ ŠTREIKĄ

Danville, Va. — Pirmadieny, rugsėjo 29 d. išėjo į streiką 4,000 audėjų.

Streikieriai reikalauja pakelti algas, pagerinti darbo sąlygas ir pripažinti uniją.

SEKLIAI—VAGIŲ PAGELBININKAI

Varšuva. — Lenkų policija suareštavo du žinomus privačius seklius su aukšta klientele, kurie pardavinėdavo savo nuolatinių klientų adresus plėšikams drauge su smulkia informacija apie geriausius būdus įsilaužti į jų namus. Policijos pareiškimu, vagys labai brangiai mokėjo už šią informaciją.

UKRAINOJ PRASIDĖJO MASINIAI AREŠTAI

Esą, Susektas Sąmokslas Rytų Galicijai Nuo Lenkijos Atskirti

VARŠUVA.—Didelę sensaciją sukėlė masiniai areštai ukrainiečių tarpe. Planas tiems areštams buvo rūpestingai iš anksto apgalvotas ir pavestas specialiems policijos būriams įvykinti. Vadovavo teisingumo viceministeris. Kiekviename Rytų Galicijos mieste, miestely ir kaime suimtos didelės daugybės ukrainiečių, jų tarpe žymūs politikai, inteligentai ir studentai. Policija tvirtina, kad, esą, suradusi labai daug ginklų, amunicijos ir dokumentų, kurie parodą, kad buvęs sudarytas platus sąmokslas Rytų Galicijai nuo Lenkijos atskirti.

"Pato" pranešimu, policija, esą, norėdama padaryti galą vagystėms ir plėšimams, taip pat sabotažo veiksmams prieš geležinkelius Lvove ir jo apylinkėse, suareštavusi 30 asmenų. Padariusi kratų, ji radusi sprogstamos medžiagos, pinigų ir dokumentų, kurie, esą, rodą, kad banditizmo ir sabotažo veiksmai buvo diriguojami ir finansuojami svetimų elementų.

ŽUSTANTIEJI BOLŠEVIKŲ KATORGOJE

Pabėgę iš bolševikų katorgos Archangelske pasakoja, kad laike jų buvimo kalinių skaičius padidėjo nuo 4500 iki 8000 žmonių. Suimtosius kasdien atvaro.

Daugumoje suimtieji yra ūkininkai. Iš šimto suimtųjų — nemažiau 50 ūkininkų, paskum darbininkai, prekybininkai, šventikai ir kitų profesijų žmonės. Ūkininkų daugiausiai atvaro nuo Kubanio, iš Tulos, Tvėrio gubernijų ir nuo Volgos. Pabėgę pasakoja, kad tuose rajonuose be paliovos vyksta sukilimai prieš bolševikų valdžią. Ūkininkus šimtais tūkstančių tremia į šiaurės gubernijas.

Miškas ir prekės į garlaivius atvykstančius į Archangelsko uostą, pakraunamos tremtinių varo prie darbo atskiroims grupėmis, kurias prižiūri ir saugo ginkluoti G. P. U. (žvalgybos) agentai. Kad apdumti svetimšaliams atvykstantiems į stovyklą akis, žvalgybos agentai apsivelka tokiais pat skudurais, kaip ir tremtiniai.

Tremtiniai yra kankinami, mušami ir badu marinami, nuo ko masiniai miršta.

SOVIETŲ RUSIJOS LAIVYNAS BALTIJOS JŪROJE

Paryžius. — Vietos spauda rašo, kad Sovietai reorganizavę savo Baltijos jūros laivyną. Dabar, esą, tai yra jėga, su kuria konflikto metu reikėsią rimtai skaitytis.

BEZDŽIONĖ SULAIKĖ GELEŽINKELIO SUSISIEKIMĄ

Rugpiūčio 19 d. susisiekimas Berlyno požeminiais geležinkeliais buvo sustabdytas visam pusvalandžiui, nes išbėgus iš vieno cirko bezdžionė pasislėpė požeminio geležinkelio tunėly. Nelaimei išvengti turėjo sustabdyti traukinius.

BUVUSIS VOKIETIJOS IMPERATORIUS VILHELMAS — TURTINGIAUSIAS VOKIETYS

Turtingiausias Vokietijos žmogus yra buvęs kaizeris Vilhelmas, kuris turi 500 milijonų markių. Visi valdovai neužmiršta apsirūpinti save.

DALYVAUS J. E. KARDINOLAS O'CONNELL IR ĮŽYMIAUSIEJI ASMENYS

400 DAINININKŲ ĮSPILDYS PROGRAMĄ KATEDROJE IR SVETAINĖJE

Spalių 12 d. yra Naujos Anglijos lietuvių proto, valios ir [illegible] žimo šventė. Tą dieną tūkstančiai lietuvių suvažiuos iš visos [illegible] Anglijos į Bostoną ir dalyvaus visose iškilmėse.

Iš So. Bostono ir Cambridge gražioje tvarkoje su ženklais ir [illegible] vomis didžiuliem benam grajinant tūkstančiai žmonių parodos [illegible] ton Common, o iš ten susijungę abi didžiulės grupės eis į šv. [illegible] Katedrą. Iš Katedros vėl susigrupavę eis į didžiulę ir plačią [illegible] erdvę svetainę Symphony Hall, Huntington ir Massachusetts Ave. [illegible] įvyks sujungtų chorų koncertas.

PAMALDOS KATEDROJ

4 val. po pietų įvyks pamaldos Katedrojė. Giedos bendras [illegible] iš apie 400 dainininkų lietuviškas giesmes. Įžymus pamokslin[illegible] Tėvas Petrauskas pasakys pamokslą. J. E. Kardinolas O'Connell [illegible] sižadėjo būti ir suteikti savo palaiminimą ir palaiminimą šventu[illegible] Sakramentu.

KONCERTAS SVETAINĖJE

Jau paimta didžiulė ir tinkamiausia koncertams Symphony [illegible] Ten yra dideli vargonai ir pianas. Vargonus valdys kompozi[illegible] Žilevičius iš Elizabeth, N. J., kuris bus ir vyriausiu sujungtų [illegible] dirigentas.

Jau pasižadėjo ir praktikuoja So. Bostono, Montello, Wo[illegible] abiejų parapijų, Providenco, Lowellio, Nashua, Lawrence, [illegible] bridgiaus ir Norwoodo chorai. Reiškia 10 chorų susijungę į [illegible] didžiulį chorą ir paskui atskirai išpildys koncerto programą.

[illegible] Curley, adv. A. Milleris ir kiti žymūs [illegible]

Tai bus pirmas toks didelis ir turiningas Naujos Anglijos [illegible] parengimas.

Svetainėje gali tilpti apie 3,000 žmonių. Apie 2,000 vietų bus par[illegible] duota po 50 centų. Tos vietos bus nerezervuotos. Kas pirmas atei[illegible] tas gaus geresnę vietą. Kitos vietos bus sunumeruotos. Nusipirkę bi[illegible] lietą už vieną dolerį gaus prieky vidurines vietas. Prieky šalinės vie[illegible] tos parsiduos po 75 centus.

Patariame visiems bilietus nusipirkti iš anksto, kad tą dieną [illegible] reikėtų laukti prie langelio eilėse. Turėdami bilietą galėsite eiti be [illegible] trukdymo tiesiog į svetainę.

Tikimės, kad spalių 12 d. visi lietuviai išeis į paradą ir dalyvau[illegible] katedroje ir svetainėje.

Pasirodykime kitataučiams susipratę ir gerbią savo tautos vad[illegible] ir savo tėvynę Lietuvą.

Pripildykime katedrą ir svetainę vyrais, moterimis ir jaunim[illegible] čia bus geriausia proga parodyti ir mūsų priaugančiai kartai mūsų [illegible] pribrendimą ir patrijotizmą.

RUSIJOS BUDELIAI KOMUNISTAI SUŠAUDĖ 48 VALDININKUS

MASKVA.—Praneša, kad komunistų budeliai sušaudė 48 valdininkus. Juos kaltino už priešvaldišką veikimą.

Sušaudytų tarpe buvo [illegible] prof. Riazantzev.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ IŠNIEKINTAS VYTAUTO DIDŽIAJAM STATYTAS KRYŽIUS

VILNIUS (Elta).—Meironyse, Daugeliškio valsč. vis dar neištirta, kas išniekino ir paskandino ežere Šv. Kazimiero draugijos skyriaus Vytautui Didžiajam pastatytą kryžių. Rugpiūčio 18 d. buvo atvykęs Ignalinos policijos komendantas, kuris, ištardęs Lepinį ir Blažį, surašė protokolą. Be to, rugpiūčio 21 d. į Ignaliną tardymui pakviestas šaltyšius Pelenis. Charakteringa, kad Daugeliškio seniūnas te[illegible] vosi pas Pelenį, ar ne[illegible] niečiai dėl šios bylos [illegible] liuosią į aukštesnes in[illegible] cijas. Gavo atsaky[illegible] "Taip, meironiečiai ne[illegible] tenkins pranešimu tik [illegible] čiaus policijai ir žandar[illegible] rijai — jie kreipsis į [illegible] tesnes valdžios įstaigas [illegible] reikalu, nes, kaip matyti, [illegible] licija su žandarmerija [illegible] giai suras kaltininkus."

Žinios Iš Lietuvos

5 LITAI UŽ STATINĘ VANDENS

Kaunas. Žaliakalnio, Vyšnio ir kitų rajonų gyventojai jau seniai nusiskundžia įvairioms įstaigoms dėl blogo vandens, kurį jiems tenka gerti. Kelių metrų gilumoj einąs durpyno sluoksnis ir gaunamas iš tokio šulinio vanduo — rudas ir smirdąs, vartojimui visai netinkąs.

Dabar gyventojams tenką vandenį pirkti. Už statinę, kurioj yra 40 kibirų vandens, tenka mokėti po 4— litus ir daugiau, tačiau ir už pinigus nevisuomet galima jo gauti. Čia miesto savivaldybė turėtų rasti kokią nors išeitį.

SOVIETAI REAGUOSIĄ?

Kaunas. Dėl prekybos ir pramonės rūmuose kilusių kalbų, nukreiptų prieš Sovietų importą Lietuvon, laikraštininkų užklausti Sovietų oficialūs asmens pareiškė, kad jie dėl to reaguosią ir galįs, girdi, kilti dėl to tarp mūsų vyriausybės ir Sovietų net konfliktas (!).

PERRINKTA UNIVERSITETO VADOVYBĖ

Kaunas. Rugsėjo mėn. 1 d. Vytauto Didžiojo universitete įvyko universiteto tarybos posėdis, kuriame išrinkta universiteto vadovybė. Vadovybė lieka ta pati, kuri buvo ir pernai: rektorius — prof. V. Čepinskis, prorektorius—prof. B. Česnys, sekretorius—prof. Raudonikis.

ŠOFERIO TRAGEDIJA

Kauno-Marijampolės plente, įvyko didelė autobuso katastrofa, per kurią keli žmonės buvo sunkiai sužeisti. Autobuso šoferis Arminavičius susijaudinęs dėl ištikusios nelaimės nubėgo į mišką ir pasikorė. Jo lavonas buvo rastas keletą dienų vėliau. Velionis buvęs ramus ir blaivus žmogus.

ŽEMĖS ŪKIO PARODA

Tauragė. Rugpiūčio mėn. 24—25 d. miesto valdybos sodo aikštėje įvyko didelė žemės ūkio paroda. Šiųmetinė paroda buvo daug didesnė, negu buvusi prieš 4 metus. Ypatingai buvo gausingas gyvulių skyrius, o taip pat javų pramonės ir liaudies meno dirbinių skyriai. Parodoj dalyvavo taip pat keletas firmų iš Šiaulių ir iš Klaipėdos krašto. Parodos metu įvyko karvių melžimo konkursas, ir mūsų šeimininkės turėjo progos pamatyti taisyklingą karvių melžimą.

Krakės. Iš Krakių į Kauną kasdien važiuoja autobusas per Josvainius, Vandžiogalą. Neseniai buvo atvykę dar du autobusai ir padarė konkurenciją: iš Krakių į Kauną vežė už du litu. Žmonės naudojosi proga pigiai Kauną pamatyti. Bet dabar vėl kursuoja tiktai vienas autobusas ir ima į Kauną po šešis litus. Krakių gyventojams pigiau atsieina kelionė į Kauną autobusu, negu geležinkeliu per Dotnuvą.

MIESTAS, BAŽNYČIA, DERLIUS

Žeimiai (Kedainių apsk.). Gyvena čia daug ūkininkų, bet yra ir žydų krautuvininkų ir šiaip jau pirklių. Krautuvių 10, bet tik dvi lietuvių. Namai daugiausia mediniai, tik vieni banko rūmai mūriniai dar prieš karą statyti. Yra dviejų komplektų pradžios mokykla, paštas, aptieka ir kitos įstaigos.

Gatvės negrįstos, nors šaligatviai cementiniai. Vidury miestelio įtaisytas Nepriklausomybės darželis. Lietuvos dešimtmečiui paminėti pastatytas simboliškas paminklas — kryžius, darželio eželės papuoštos šaulių ženklais ir Gedimino stulpu farma.

* * *

Graži bažnyčia toli matytis—su dviem aukštais bokštais, gotiško stiliaus, dar prieš karą statyta. Didžiojo karo metu labai nukentėjo, sunaikinti visi vargonai, išdaužyti langai, išvežti dideli varpai, kurie iki šiam laikui neatsirado. Lietuvai susikūrus bažnyčia buvo pataisyta, bokštas atremontuotas, langai įdėti.

Šiais metais naujai atvykęs kun. J. Gegžna pasiėmė iniciatyvos su parapijiečių pritarimu bei parama ir žada pirkti varpus Vokietijoj. Vargonų įrengimą atidėjo paskesniam laikui, kada bus įrengti varpai.

* * *

Šiuo laiku apylinkėje vasarojus jau nupiautas stovi gubose, reikia savaitės giedros, ir viskas bus suvežta į kluonus; paliks tik bulvės ir linai.

Vertinant šių metų vasarojų, tenka bendrai pažymėti, kad prastas. Miežiai visur, žirniai vietomis visai pražuvo, tik avižos pusėtinai uždėrėjo. Žmonės sako, kad dėl menko derliaus kainos pakilę.

LEIDO LAIKRAŠTĮ PASISAVINTAIS PINIGAIS

Kaunas. Prieš kelerius metus ėjusi p. Jakužaičio leidžiama "Banga" Kaune buvo leidžiama pasisavintais pinigais. Mat, vienas Amerikos lietuvis atsiuntė Jakužaičiui 22,000 litų, prašydamas pirkti jam "Lietuvos Eksporto" b-vės akcijų. Jakužaiti sjokių akcijų nepirko, o pradėjo leisti "Bangą." Laikraščiui žlugus nebeliko pinigų ir dėl to Jakužaitis dabar suimtas ir laikomas Kauno s. d. kalėjime.

SUDEGĖ VISAS RINGELIŠKIŲ KAIMAS

Iš Alytaus praneša, kad rugp. 29 d. Liškiavos v. Ringeliškių kaime kilo didelis gaisras, kuris sunaikino 7 gyventojų trobas ir jose buvusį turtą. Nuostolių padaryta apie 100,000 litų. Gaisro priežastis—neatsargumas su ugnimi.

Respublikos Prezidento aktu sužeistas par paskaniną pulk. leitenantas Rusteika pakeltas į pulkininko laipsnį.

GIMNAZIJOS NENORMALUMAI

Raseiniai. Jau nuo seniau Raseinių Gimnazija buvo žinoma savo bedieviškumu. Nė viena gimnazija neišleido tiek valstybės priešų, kiek šioji. Plačiai žinomas plečkaitininkas Pr. Ancevičius, sušaudytas Tauragės pučistas Mikulskis ir eilė kitų sėdi kalėjimuose arba emigravo užsienin.

Daug kas kaltino dėl to buvusį gimnazijos dir. B. Grybą, bet kada liko atkeltas naujas dir. p. M. Miškinis, maža kas ten pakitėjo. Tiesa, politikavimas viešai uždraustas, bažnyčion ėjimas priverstinas.

Tačiau mokiniai ne tik nepasitaisė, bet tapo dar blogesni: gatvėse triukšmauja, vaikščioja į nepadorias vietas, net praeivius stumdo. Kada pasiskundžia direktoriui, jis dėl to įsižeidžia.

Argi toks mokinių išauklėjimas nėra auklėtojų apsileidimo paseka? Abejoti netenka.

GAISRAS JUŽINTŲ MIESTELY

Rugsėjo 1 d. 12 val. 10 min. Južintų miestely kilo gaisras ir sudegė 11-os gyventojų turtas, būtent: trys gyvenamieji namai 13,600 litų, 3 tvartai 2700 lit., 1 kluonas, 3 svirnai 3500 litų, įvairių prekių 22,500 litų, ir įvairaus turto apie 15,000 litų. Gaisras kilo iš Južintų parapijai priklausančio špitolės tvarto, kuriame vaikai žaisdami su degtukais uždegė šieną.

Gaisras labai plito, nes buvo didelis vėjas. Gaisrą gesino Rokiškio ir Kamajų ugniagesiai.

KIEK IŠMAUDYTA ŽMONIŲ PER ŠVAROS SAVAITĘ

Kauno apskrity per švaros savaitę daug kas nuveikta: suruošta paskaitų, išmaudyta vaikų, senių ir t. t. Pavyzdžiui, Raudondvario valsč. valdyboj išmaudyta 2000 senių ir 1700 vaikų. Kulautuvoj ir Žamprėdžiuos išmaudyta per 1000 asmenų, Vilkijos valsčiuj 3600 asm., Lapių v. Rumaškų kaime 229 asm. ir Žemaitkiemiuose 150 asm., Čekiškės Besmerčių km. 170 asmenų ir Pūvantų k. 150 asm.

KATALIKŲ KONGRESAS TELŠIUOSE NEĮVYKO

Telšių vyskupijos Vytauto Didžiojo 500 metų jubiliejui minėti rengiamas katalikų kongresas Telšiuose rugsėjo 19—21 d. neįvyko, kadangi p. komendantas nedavė leidimo.

KLAIPĖDOS SEIMELIO RINKIMŲ ĮSTATYMAS

Ministerių kabinetas priėmė Klaipėdos seimelio rinkimų įstatymą, pagal kurį rinkti galės tik sukakę 24 m. ir būti renkamais 30 metų.

DĖDELĖ ĮSTREMTAS

Kaunas. "Idiše Štime" praneša, kad buv. vyr. "L. A." reporteris, voldemarininkų laikraštuko "Tautiško Kelio" redaktorius Alfr. Dėdelė, kuris paskutiniu laikų sąryšy su atentatu buvo laikomas suimtas, Kauno karo komendanto nutarimu išsiųstas į provinciją ir laikomas saugumo organų priežiūroj.

KIEK IŠLEISTA KNYGŲ

Per š. m. I-ąjį pusmetį Lietuvoje išleistos 466 knygos, iš kurių, 374 Kaune, 30 Marijampolėj, 16 Šiauliuose, 15 Klaipėdoj ir likusios kituose miestuose.

DĖL TŲ, KURIE YRA NUOLATOS PAVARGĘ

Tas nuolatinis jautimasis pavargusiu ir nusikamavusiu, ar abejnai menkos sveikatos, paeina nuo nusilpnėjusio, pakrikusio stovio, pasidarinsio dėjei konstipacijos nuodų. Imkite Nuga-Tone ir atsikratykit jo, pirm negu jis taviza chroniišku ir prives prie daug rimtesnės padėties. Nuga-Tone išvalo kuhą nuo tų nuodų, kurie ardo sveikatą ir padaro gyvenimą skurdų, tada jusų apetitas pagerėja, išnyksta viršikinimo nesmagumai, jusų miegas bus pailsingas ir atgaivinantis ir jus pasijusite kokis buvote pirmiau.

Kartais buna didelis abejnos sveikatos pagerėjimas paėmus Nuga-Tone tik per keliąs dienas, taip greitai jis veikia ir jeigu jusų sveikata nėra tokia, kokia ji turėtų buti, jus turite pabandyti Nuga-Tone. Jus galite gauti jį kur tik vaistai yra pardavinėjami. Jeigu jusų pardavėjas neturi jo stoke, paprašykit jį užsakyti jo dėl jus iš savo užtiaberio.

Jaunimas Stato Gyvą Paminklą Vytautui Didžiajam užsiprenumeruodamas

"PAVASARĮ"

"Pavasaris" jaunuolį-lietuvį išaukiės doru, kilniu, energingu, sąžiningu, narsiu, ištvermingu.

Vytautas Didysai pats tokiu buvo ir tokiais nori matyti visus ateities lietuvius.

"Pavasaris" tekainuoja 5 lit.

Kaunas, p. d. 88.

UTĖNOS GIMNAZIJOS MOKYTOJAI IŠKIRSTOMI

Kaunas. Pereitais mokslo metais perimtos valdžios žinion "Saulės" gimnazijos mokytojai buvo palikti visi toje pačioje gimnazijoje. Tačiau šiais mokslo metais daugumas mokytojų p. O. Davilaitė (11 metų dirbusi toje gimnazijoje), p. A. Vasilianskas, p. J. Adomaitytė, p. Alf. Dikinis iškeliami iš Utenos į įvairias kitas mokyklas.

UŽSIDARĖ STAMBIAUSIAS KLAIPĖDOS FABRIKAS

Rugpiūčio 29 d. atleido visus savo darbininkus Klaipėdos celulozos fabrikas.

Fabrike dirbo 900 darbininkų, gaudavo apie 90,000 litų algų kas savaitę. Dabar juos atleidus liko be duonos keli tūkstančiai žmonių — skaitant jų šeimas, kuriems miestas turės mokėti pašalpas.

NUŠOVĖS PASISLĖPĖ MIŠKE

Jonavos v. Upnykėlių kaime vieno ūkininko piemuo, būtent, R. Arištarchas, 14 m. amžiaus, suradęs kažkur revolverį, jį pradėjo knibinėti. Beknibinėdamas jis nušovė Al. Jurevičių, 8 met. amžiaus. Arištarchas tai padaręs pabėgo į mišką ir dvi paras išbuvo miške. Jis surastas užsnūdęs prie negyvenamos trobos.

TAS JAU NEBUS JAUNAS

ir negalės save jaunuolių draugu vadinti, kuris 1930 metais neužsiprenumeruos leidžiamo Kaune moksleivių, skaisčiausio mūsų tautos žiedo, žurnalo

"ATEITIES"

Žurnalas eina sąsiuviniais po 64 psl. kas mėnuo jau 10 metų. Jame rasi gražių eilėraščių, beletristikos dalykėlių, įdomių ir rimtų straipsnių, iliustracijų—pažinsi visą Lietuvos besimokančio jaunimo gyvenimą.

"Ateitis" visų pigiausias Lietuvoje žurnalas. Už $2.00 ji gausi kas mėnuo su mėnesiniu 16 pusl. "Gamtos Draugo" priedu. Pusm. — $1.00. Moksleivams; met. — $1.00, pusm. $0.50. Tad skubėk!

Žolė trokšta rasos ,gamta gaivinasi ir stiprinasi saulės spindulais, o žmogaus širdis ilgisi tėvų šalies—gimtinės, gaivinasi ir stiprinasi jos gyvenimu ir žiniomis.

Adr.: "Ateitis," Kaunas, Laisvės Al. 3.

Skaitykite ir platinkite mėnesinį mokslo, blaivybės ir sveikatos laikraštį

"SARGYBĄ"

"SARGYBĄ" skaitydamas rasi šiuos skyrius: 1) Mokslo populiarizacijos ir visuomenės klausimų, 2) blaivybės, 3) akio, 4) sveikatos, 5) gydytojo patarimų, 6) advokato patarimų, 7) apdvalsk (politikos, visuomenės kulturos ir ekonomijos gyvenimo), 8) prietaikolinis juokimas (Lietuvoje ir užsieny), 9) Knygų pasaulis ir 10) Įvairenybės.

"SARGYBOJE" rašo: vysk. M. Reinys, prof. P. Kuraitis, Vydunas, kan. Tumas, prof. Kemėšis, dr. M. Pečkauskaitė, dr. A. Gylys, dr. jur. Raulinaitis, agr. Valatka, dr. K. Paškus, dr. D. Juška ir kiti.

1930 m. "SARGYBA" kaituoja metams tik 6 litai, pusei metų 3 litai. Užsienyje 12 litų metams, pusei metų 6 litai.

Metiniai skaitytojai gauna priedų "Taisės Kalendorių" ir loterijos bilietą.

Skaitytojų skaičiui padidėjus iki 10,000 loterija bus piešiama. Jei pristruks 20,000 skaitytojų, loterija bus padidinta tris kartus.

Skubėkit užsisakyti "Sargybą," kad nepatrinktų pirmųjų numerių.

Adresas: Kaunas, Liaudies namai. "SARGYBOS" adm.

KĄ TIK IŠEJO IŠ SPAUDOS NAUJA KNYGA

VARDU

XXIX-TAS TARPTAUTINIS EUCHARISTINIS KONGRESAS

Parašė KUN. PROF. PR. BUČIS, M. I. C.

Labai įdomi knyga. Aprašymas žymiausių nuotikių Kunigo Prof. P. Bučio, M. I. C. kelionės į Australiją. Kaina minkštais viršeliais $1.50. Kietais viršeliais $1.00 Užsakymus siųskite sekančiu adresu:

"DARBININKO" ADMINISTRACIJA

366 West Broadway, South Boston, Mass.

"Darbininko" Katalogas

ĮVAIRIOS KNYGOS

Auksinio Obuolio Historija (Graikų Mythologijos Žiupsnelis) su paveikslais. Lietuvių kalbon išguldė Alyva ____ 50c.

Trys Keleiviai—Krikščionis, Žydas ir Turkas. Pamokinanti apysaka. Parašė T. Vyšniauskas. Vertė P. B. ____ 40c.

Trumpi Skaitymėliai—labai gražūs pasiskaitymai apie įvairius gyvenimo atsitikimus. Parašė J. Tarvydas ____ 45c.

Turto Nerimas—moksliški pasiskaitymai. Parašė Uosis ____ 45c.

Didžiojo Karo Užrašai—su paveikslais iš 1914—16 metų Parašė P. Ažuolis ____ 65c.

Gerumas — aprašymas apie gerumą per Tėvą Faberą-Filipiną. Vertė Kun. P. L. ____ 15c.

Tabakas—Nuodai — rūkymo kenksmas; pagal d-rą Nikolskį parengė S. Kaimietis ____ 15c.

Užkeikta Mergelė su Barzda ir Barzdaskutis—apysaka 15c.

Katalikų Bažnyčia ir Demokratizmas. — Parašė kun. Tamas Žilinskas ____ 50c.

Apaštalystės Maldos Statutas. — Vertė Kun. P. Saurusaitis ____ 25c.

XXIX Tarptautinis Eucharistinis Kongresas. Parašė kun. Pr. Bučys, M. I. C. ____ 1.50

Mūsiškiai Užsienyje. Juokingas aprašymas kelionės į Paryžių ir atgal Mikalojaus ir Glapiros Ivanovų ... Išguldė Magnus Parvalkietis ____ .50

Kelionė Aplink Pasaulį per 80 dienų—Apie visas derybas be galo įdomūs nuotikiai kelionės per įvairius kraštus. Parašė Julius Verne. Vertimas J. Balčikonio ____ $1.00

Pramoninės Demokratijos Pagrindai. Parašė Uosis ____ 75c

Gegužės Mėnuo — Kun. P. Žadeikis. Kaina ____ 50c

Aritmetikos Uždavinynas 25c

Vaikų Darbymetis — Rinkinėlis kalbos mokslui ____ 50c

Petriukas — laiškai vieno vaikelio. Vertė S. Rakauskas 15c

Bolševizmas — Kas tai yra bolševizmas ir jo vykdymas Rusijoj ____ 15c

Žaidimų Vainikas—Savybės vakarėliams ir gegužinėms su gaidomis. Sutaisė Matas Grigonis ____ 50c

Laimė — (poema). Parašė Vaitkus ____ 50c

Atsargiai su Ugnimi. Vertė iš lenkiško kun. K. Š. ____ 10c

Mūsų Tikėjimas — Išaiškinimas pagrindų mūsų tikėjimo. Vertė Jonas M. Širvintas ____ 50c

Lietuvos Šventės. — Išleido J. Šeškevičius ir B-vė, Kaunas ____ 40c.

Žmės ir Kalbėk: Deklamacijos, Monologai ir Dialogai. Parašė Juozas V. Kovas ____ 30c.

Graudūs Verksmai. — Vertė Vysk. A. Baranauskas ____ 10c.

Eucharistikos Stacijos—Sulietuvino Kun. P. Juškaitis ____ 15c.

Kristaus Kryžius: Stacijos, Graudūs Verksmai, Maldos Gegužės, Birželio ir Spalių mėnesiams. Išleido kun. K. A. Vasys ____ 25c.

Dangaus Karalienė. — Surinko Kun. M. Gavelevičius; be apdarų 75 centai, su apdarais ____ $1.00

Žmogus ir Gyvuolys. Parašė kun. P. Bučys ____ 30c.

Socializmas ir Krikščionybė. Prof. V. Jurgučio ____ 10c.

Žydas Lietuvoje. Parašė S. Kaimietis ____ 10c.

Maldos Galybė. Istoriškas piešinys IV-tu šimtmečio krikščionybės Lietuvių kalbon išguldė P. B. ____ 35c.

Apsirikimų Komedija. Atsitikimas iš Amerikoniško gyvenimo. Išguldė Lapėnas Valkas ____ 10c.

Jono Kmito Bilis $1.00

Lietuvos Albumas. Su paveikslais ir aprašymais ____ 1.50

Trumpa Apologetika arba Kat. Tikėjimo Apgynimas. Parašė kun. V. Žalėnėnas ____ 50c

Ką Kiekvienas Katalikas Turi žinoti arba Mokėti? ____ 10

Maldų Rinkinėlis, baltais viršeliais ____ $1.75—1.25

Maldų Rinkinėlis, juodais viršeliais ____ $1.75—1.25

Dr. Vinco Pietario Raštai. Istorijos apysaka. Du tomai. $1.00

Apie Apdraudą. Parašė J. S. Vasiliauskas ____ 5c.

Motervystė ir Šeimyna. Vertė J. Gerutis ____ 40c.

Gamtos Pradžiamokslis — Dr. A. Vileišis ____ 50c.

Limpamosios Ligos ir kaip nuo jų išsisaugoti? Parašė negyvoji gamta: žemė, vanduo, oras. Parašė J. Baronas ____ 50c.

Patrimpo Laiškai. — Išleido Kun. A. Milukas ____ 60c.

Meilė (Poema). Parašė M. Gustaitis ____ 15c.

Naujo Skaitymui Knyga — (Dalis II). Su paveikslais ____ 75c.

Viengulinė Luoma. Vertė Kun. P. Saurusaitis ____ 25c.

Vaikų Knygelė — su paveikslais ____ 30c.

Mano Patyrimai Didžiojoj Karėj, 1918 ir 1919 m. Parašė Kun. J. F. Jonaitis (Kapelionas) ____ 25c

Pamaldų Vadovėlis, Stacijos Graudūs Verksmai. Sudarė ir išleido Kun. J. Koncevičius ____ 10c.

Moterystės Nesuardomybė. J. Lesauskis. Šv. Kaz. D-jos leidinys, Kaune ____ 10c.

Sunkiausiais Laikais. Parašė A. Rucevičius ____ 40c.

Šventas Gabrielius. Išleido Tėvas Alfonsas Maria C. P. ____ 25c.

Religijos Mokymo Metodika. Sutaisė K. J. Skruodys ____ 50c.

Leiskite Mažučiams Ateiti Prie Manęs. Sutaisė KuPranas ____ 40c.

Mūsų Dainiai. Parašė Kazys Puida ____ 50c.

Anderseno Pasakos—su paveikslėliais ____ 20c.

Indziulaitis ____ 50c.

Iš Kelionės po Europą ir Azija. Parašė Pranaičin Juliš 2.50

TEATRAI

Vienuolio Disputa su Rabinu. Vieno veiksmo juokai. Sulietuvino Vaidevutis ____ 15c.

Nepaisytoja—keturių veiksmų drama. Parašė kun. Pr. M. Juras. Kaina ____ 35c

Gilinkingas Vyras—2 aktų komedija; parašė S. Tarvydas ____ 25c

Elgetų Gudrumas, 3-jų veiksmų komedija. Parašė Seirijų Juozukas ____ 25c.

Ubagų Akademija ir Ubagų Balius — komedijos po 1 aktą. Parašė Seirijų Juozukas ____ 35c.

Sniegas — Drama 4-rių aktų. Vertė Akelaitis ____ 40c

Esumas—3-čia dalis dramos "Gims Tautos Genijus." Parašė Kun. L. Valeckauskas ____ 10c

Žydų Karalius — drama 4 aktų, 5 pav. Vertė J. M. Širvintas ____ 30c

Visi Geri—3-jų veiksmų vaizdelis; parašė F. V. ____ 10c

Patricija, arba nežinomoji kankinė — 4 aktų drama. Vertė Jonas Tarvydas ____ 10c.

Išganymo Apsireiškimai — atėjimas ir gyvenimas ant žemės Jėzaus Kristaus. Vaidinimas su gaidomis ____ 75c.

Dramos; 1) Germana; 2) Fabiola—5 aktų; 3) Liurdo Stebūklas — 4 aktų; parašė J. Tarvydas ____ 65c.

Knarkia Paliepus.—Komedija 1-me akte. Parašė Gineitis 15c.

Vaikų Teatrai: dalis I: 1) Pagalvok ką daral; 2) Jono laimė; 3) Pasakyk mano laimę. Surinko S. K., D. ir N. ____ 15c.

Vaikų Teatrai: dalis II: 1) Ištirsime paskui; 2) Antanukas. Surinko S. K., D. ir N. ____ 15c.

MALDAKNYGĖS

Paimkim ant Kelių—"D-ko" pauda. Odos apdaru $2.00 ir $3.00

Maža Naujas Auksas Altorius—juodos (prastais minkštais viršeliais) ____ 50c.

Maža Naujas Auksas Altorius—juodos (prastais kietais viršeliais) ____ 50c.

"DARBININKAS"

366 Broadway, So. Boston, Mass.

Šį skyrių veda DĖDĖ ANUFRAS

Laba Diena.,

Malonus žodis niekados neišdildo liežuvio. Kaip tai būtų gera, jeigu kiekvienas augantis berniukas ir mergaitė pilnai suprastų tų žodžių reikšmę.

Didžiausias neprietelis žmogaus tai jo liežuvis. Kiek mes šiandiena rasime žmonių kalėjimuose kurie sėdi tenai už savo nesuvaldytą liežuvį. Kiek mes galėsime susekti sudraskytų draugiškumo ryšių per liežuvį.

Keista, kaip tas žmogus mainosi. Kalba su draugu, jį kelia į padanges, palikęs jį ardo visą jo darbuotę ir gerą vardą. Kodėl?

Būkite malonūs. Daug daugiau draugų turėsite, jeigu iš jaunų dienų priprasite kalbėti gerai apie kitus.

VĖŽYS IR JO VAIKAS

Vėžys savo vaiką barė
ir ant galo jam taip tarė:
"Kam tu visas kiauras dienas
traukies atbuls tiktai vienas?"
"Cit, tėveli!" vaikas sako:
"Sūnus seka tėvo taką;
eitų vaikas ir darytų,
darant tėvus kad matytų."

VĖJAS IR SAULĖ

Susiginčijo vėjas su saule, katras juodu esąs stipresnis; sukirto iš laižybų, kad pergalėtoju taps tasai katras privers keleivį nusivilkti rūbus.

Pirma mėgino vėjas. Pakilo iš visų pusių vėjai ir ėmė taip smarkiai pūsti, kad net stogai pasišiaušė. Keleivis tiktai geriau užsisegiojo savo rudinę. Vėjas dar smarkiau sukrūto. Trobų sparnai pradėjo braškėti, rodos, nuneš stogus, sugriaus klėonus. Keleivis pradėjo drebėti. Pamatęs, kad keleiviui nieko nekenkia, vėjas paliovė pūtęs ir pavedė saulei mėginti savo pajėgas. Nespėjo saulė savo spinduliais sušildyti žemės, kaip keleivis tuojau nusivilko savo viršutinę rudinę. Greitai pasirodė taip šilta, kad keleivis, radęs pakelėje upelį, nusitaisęs išsimaudė jame.

Saulė laimėjo laižybas.

O aš grūšelė,
aš biedna, aš viena,
o aš stovėjau
ant lauko viena.
O kas norėjo,
tas mane nukrėtė,
o kas norėjo,
šakeles nudaužė.
Šalnos-šalnelės—
tai mane nukrėtė,
vėtros-vėtrelės
šakeles nudaužė.

SEPTYNIOS LAZDELĖS

Kadaise gyveno ūkininkas. Jis turėjo septynius sūnus. Sūnūs tarp savęs labai nesutiko. Per dienų dienas jie tarp savęs ginčydavosi ir vaidus keldavo.

Štai vieną kartą senukas pasišaukė visus savo sūnus; padėjo jiems septynias lazdeles, surišta į vieną ryšulėlį ir tarė: "Duodu šimtą litų tam iš jūsų, kuris perlauš šitą lazdelių ryšulėlį."

Sūnūs paeiliui ėmė ryšulėlį į rankas ir mėgino perlaužti, bet nei vienas neįveikęs dėjo atgal ir sakė:

"Ne, tėveli, negaliu."

"Ne, tėveli, negaliu."

"O, jūs, neišmanėliai," tarė jiems tėvas: "jos labai lengva perlaužti."

Paėmęs lazdų ryšulėlį, paleido jas ir ėmė laužyti po vieną.

"A!" sušuko sūnūs: "tokiu būdu, žinoma, lengva: taip ir mažas vaikas sulaužytų."

Tada senelis jiems tarė:

"Jūs, vaikeliai, esate tas pats, kas yra šis lazdų ryšulys. Kolei gyvensite tarp savęs sutikime, visiems bus gera; nei vienas piktadarys nepergalės jūsų ir nenuskaus; bet jei tiktai paliausite gyvenę sutikime ir meilėje, tad jums atsitiks taiip pat, kas atsitiko šioms sulaužytoms ir išmėtytoms asloje lazdoms."

Sūnūs suprato šį puikų pamokymą ir nuo to laiko gyveno tarp savęs sutikime.

BŪKIME IŠTIKIMAIS

"Būk ištikima lietuvaitė." Šie žodžiai ilgai skambės mano širdyje. Tai buvo paskutiniai žodžiai mano mirštančio tėvelio dešimtį metų atgal. Nežiūrint kad ir esu amerikietė, jo gilus troškimas buvo kad visuomet ir visada būčiau savo bočių šaliai ištikima. Atsimenu, rašydama šį trumpą aprašymėlį, viena jo mylimą dainelę. Jeigu mano skaitytojai leis, atkartosiu:

"Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka,
Ten mūsų tėvynė, graži Lietuva:
Ten broliai artojai lietuviškai šneka,
Ten skamba po kaimus Birutės daina.
Tegul bėga mūsų upės į jūras giliausias!
Tegul skamba mūsų dainos po šalis plačiausias!

Apsergėk, Augščiausias, tą mylimą šalį
Kur mūsų sodybos, kur bočių kapai!
Juk tėviška Tavo malonė daug gali!
Mes Tavo per amžius vargdieniai vaikai.
Neapleisk Augščiausias mūsų ir brangios tėvynės,
Maloningas ir galingas per visas gadynes."

Elzbieta Krikščiuniutė (Roxbury)

PAGALVOK—IŠRIŠK

14: gįslos tamposi, gaurai kratosi, nuogos skylės veizdi?
15: Karo karikas, tupi tupikas: kad karikas nekarėtų, ir tupikas netupėtų.
16: Pramuši ledą — rasi sidabrą, pramušt sidabrą — rasi auksą?
17: Vienoje šulaitėje nė vienos alus?
18: Kuprotas senukas visus laukus apkuprinėjo?
19: Juoda vištaitė ant raudonų kiaušinių tupi?

ATSAKYMAS Į PEREITOS SAVAITĖS MĮSLES

9: bubinas, 10: barštis, 11: sniegas, 12: kulbė, 13: laikrodis.

Greitai turėsiu sakyti su Diev!

Jūsų

Dėdė Anufras

ĮVAIRENYBĖS

AR ŽMONIJAI PAKAKS ŽEMĖS GELMIŲ TURTŲ?

Apie anglį visai teisingai yra sakoma, kad jis yra tikrasis civilizacijos stūmėjas. Apskaičiuota, kad anglis ir kitos degamosios medžiagos kiekvienam žmogui atlieka darbą, kuriam senovėj būtų reikėję laikyti 30—40 vergų.

Tačiau mineraliniai varikliai mums nieko nepadėtų, jei nebūtų *metalų*. Žemės plutoj yra 4½ nuošimčiai geležies. Geležis sudaro svarbiausią pramonės pagrindą. Varis, nelyginant nervai, apjuosia vielų pavidalu visą žemę. Švinas padėjo gimti cheminei pramonei. Aliuminijus ir kiti lengvi metalai yra nepamainomi lėktuvų gamyboj. Nikelis ir chromas apsaugoja geležį nuo rūdijimo. Ir kiti visi metalai taip pat yra labai naudingi.

Nuo 1900 m. mineralų ir metalų šaltiniai yra daugiau išnaudoti, negu lig tol per visą žmonijos gyvenimą. Per paskutinius 100 metų prieš didįjį karą baltosios rasės žmonių skaičius padidėjo tris kartus, tuo tarpu cino suvartojimas padidėjo 26 kartus, vario — 63 kartus, mineralinių degamųjų medžiagų — 75, o geležies — daugiau kaip 100 kartų. Iš to aišku, kokios reikšmės turi metalai ir mineralai šių laikų žmonijos gyvenime.

Atsižvelgiant į tai, yra keliams klausimas, ar pakaksią ateity esamųjų žemės gelmėse turtų? Geologai ir kalnų inžinieriai nurodinėja į pavojų, kad tie šaltiniai gali kada išsekti, pasibaigti. Ir iš tiesų, palyginant menamą degamųjų mineralų atsargą žemėj ir juo nuolat augantį vartojimą, yra baimės, kad vėliau ar anksčiau jie turi pasibaigti. Tačiau kiti mokslininkai nurodinėja, kad tuo tarpu nėra reikalo tuo susirūpinti. Visi metalai ir mineralai, pasak jų, yra imami daugiausia iš viršutinio, negilesnio už 300 metrų, žemės sluoksnio, o jų yra ir daug giliau, lig 6000 metrų. Tad, jei viršutiniuose sluoksniuose jų pritrūktų, tai galima bus imti iš giliau. Techniškai tai yra visai įvykdomas dalykas, jei tik ir ateity bus toks didelis pareikalavimas. Todėl visai teisingai vienas mokslininkas yra pasakęs, kad "neišsemiami žmonijos dvasios proto rezervai yra geriausia žmonijos apsauga ateities laikais."

"Tr."

GRĮŽO PO 15 METŲ NELAISVĖS

Neseniai Silezijon grįžo du vokiečiai naro belaisviai Kutz ir Mišalskis, kurie bemaž 12 metų išgyveno Sibire. Revoliucijos metu rusai juos išsiuntė į labai tolimus, nuošalius Sibiro kaimus, ir juodu tik pernai sužinoję, kad karas jau pasibaigęs prieš dešimtį metų. Nesulaukdami pagelbos iš valdžios pusės, jie dar su vienu draugu leidosi į Vokietiją pėsti. Po 15 mėnesių kelionės jų draugas mirė netoli Kauno, o Kutz ir Mišalskis pasiekė Vokietiją. Jie pasakoja, kad nuošaliuose Sibiro kaimuose esą daugiau vokiečių karo belaisvių.

"M. R."

KAIP APSKAIČIUOTI ŽMOGAUS STIPRUMAS

Vienas prancūzų gydytojas surado originalų būdą apskaičiuoti skaitmenimis žmogaus jėgą. Ji apskaičiuojama iš trijų dydžių — ūgio, krūtinės apskritimas (apimties) ir kūno svorio santykio. Daroma taip, reikia iš ūgio dydžio (centimetrais) atimti krūtinės apskritimo (centimetrais) ir svorio (kilogramais) sumą. Sakysim, jei žmogus yra 160 cm. ūgio, krūtinės apskritimas — 80 cm. svoris — 60 kg., tai reikia iš 160 atimti 140 (t. y. 80+60) gausim 20. Šis skirtumas rodo nemenką jėgą. Šis gydytojas, savo metodu ištyręs 510 prancūzų kariuomenės naujokų, tvirtina, kad jo gautieji duomenys apie naujokų jėgą praktikoj asirodė teisingi. Pagal sakytų skaičių santykius, jis nustatė 7 grupes. Jei gaunama skirtumas mažesnis už 10, tai rodo, kad žmogus labai stiprios fiziškos sudėties, jei nuo 10 iki 15 — stiprios, nuo 16 iki 20 — geros, nuo 21—25 vidutiniškos, nuo 26 iki 30 — silpnos, nuo 31 iki 35 labai silpnos, daugiau 35 visai silpnos. Praktika parodo, kad iš visų trijų didžių, krūtinės apskritimo dydis yra svarbiausias. Jei krūtinė siaura, visuomet gaunamas skirtumas, kuris rodo organizmo silpnumą.

"Rytas"

Mes turim stebėti, ką darome, kad žinotumėm, ko dar nesame padarę. — James Watt.

LDS. Kuopų Susirinkimai

ELIZABETH, N. J.
LDS. 16 kp. susirinkimas įvyks trečiadieny, spalių 1 d., 7 val. vakare, bažnytinėje svetainėje. Nariai kviečiami gausiai ateiti ir atsivesti savo draugus(es) prirašyti. **Valdyba**

PHILADELPHIA, PA.
LDS. 13 kp. susirinkimas įvyks penktadieny, spalių 3, 7:30 val. vakare, mokyklos kambary. Ateikite gausiai. Nepamirškite užsimokėti duokles. **Valdyba**

BRIGHTON, MASS.
LDS. 22 kp. susirinkimas įvyks penktadieny, spalių 3, 7:30 val. vak., Lincoln Svetainėj, 26 Lincoln St. Ateikite visi. **Valdyba**

NASHUA, N. H.
LDS. 65 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks spalių 5, tuoj po paskutinių mišių, pobažnytinėj svetainėj. Kviečiame narius ateiti, nes yra keletą svarbių sumanymų. Taipgi atsiveskite ir savo draugus prirašyti prie šios organizacijos. **Valdyba**

SAINT CLAIR, PA.
LDS. 107 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks spalių 5, tuoj po sumos, šv. Kazimiera parapijos salėj. Kviečiami vis nariai dalyvauti ir užsimokėti mėnesines mokestis ir naujų narių atsivesti prirašyti. **Valdyba**

WORCESTER, MASS.
LDS. 108 kuopos susirinkimas įvyks spalių 5, Aušros Vartų parapijos salėj, tuojaus po sumos. Visi nariai prašomi pribūti, nes turime svarbių reikalų. Kviečia **Valdyba**

EASTON, PA.
LDS. 40 kuopos susirinkimas įvyks spalių 5 d., tuoj po sumos šv. Mykolo parapijos svetainėj. Malonėkit visi nariai atsilankyti ir mėnesines mokestis užsimokėti. **M. Songaila**

MONTELLO, MASS.
LDS. 2 kp. susirinkimas įvyks spalių 7 d., šv. Roko svetainėje. Visi nariai prašomi ateiti į šį susirinkimą ir užsimokėti senai užtrauktas mėnesines duokles. **Valdyba**

CLEVELAND, OHIO
Spalių 8 d., 8 valandą vakare Lietuvių Salėj įvyks LDS. 51 kp. mėnesinis susirinkimas. Gerbiami nariai prašomi susirinkti. **Valdyba**

CAMBRIDGE, MASS.
LDS. 8 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 12, tuoj po sumos, Lietuvių bažnytinėj svetainėj. Visi nariai malonėkite atsilankyti ir užsimokėti užvilktus mokesčius. **Valdyba**

LOWELL, MASS.
LDS. 97 kp. susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 12 d., tuoj po sumos. Ateikite visi. Gera proga darbininkams prisirašyti prie vienintėlės darbininkų organizacijos. **Valdyba**

N. S. PHILADELPHIA, PA.
LDS. 103 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 12, tuojaus po sumos, šv. Andriejaus par. svetainėj, 1123 Lemon St. Kviečiame narius ir nares ateiti ir kurių užvilktos duoklės užsimokėti. Taipgi atsiveskite nors po vieną naują narį prie kuopos prirašyti. **Valdyba**

LAWRENCE, MASS.
LDS. 70 kp. susirinkimas įvyks spalių 19 d., tuoj po dvyliktai val. Taigi kviečiame visus narius atsilankyti į šį susirinkimą ir užsimokėti mėnesines. Atsiveskite ir savo draugus prirašyti. **Valdyba**

BALTIMORE, MD.
Spalių 12 d., sekmadieny, tuoj po sumai, parapijos svetainės kambariuose įvyks LDS. 30 kp. susirinkimas. Malonėkite ateiti visi. Kviečia **Valdyba**

WORCESTER, MASS.
LDS. 7 kuopos susirinkimas įvyks spalių 12 d., 6 val. vakare, bažnytinėje svetainėje, 41 Providence St. Visi nariai būtinai ateikite, nes turime apsvarstyti keletą svarbių klausimų. Be to, gera proga užsimokėti duokles. **Valdyba**

WESTVILLE, ILL.
LDS. 75 kp. mėnesiniai susirinkimai įvyksta kiekvieną mėnesį, sekmadieny, po 15 d., šv. Petro ir Povilo bažnytinėje svetainėje. **Valdyba**

HARTFORD, CONN.
LDS. 6 kp. susirinkimas įvyks spalių 12, tuoj po sumos, bažnytinėj svetainėj, 41 Capitol Avenue. Malonėkite vis nariai ateiti, nes yra svarbių reikalų dėl kuopos naudos.
Taipgi malonėkite užsimokėti kurių yra užsilikę mėnesinės duoklės. **LDS. 6 kp. rašt.**

LAWRENCE, MASS.
LDS. mėnesinis ir pirm-seiminis susirinkimas įvyks trečiadienio vakare, spalių 15-tą dieną, šv. Pranciškaus parapijos Klinho kambaryj, 94 Bradford St. Nariai ir narės malonėkite susirinkti skaitlingai, nes turėsime svarbių reikalų aptarimui link Seimo. Tad tėmykit ir neužmirškite, nes šis susirinkimas yra perkeltas anksčiau. **Valdyba**

ATHOL, MASS.
LDS. 4 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks spalių 19 d., tuoj po mišparų, šv. Pranciškaus parapijos salėj. Kviečiami visi nariai atsilankyti ir užsimokėti mėnesines mokestis. Taipgi atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie šios kilnios organizacijos. Kviečia **Valdyba**

DETROIT, MICH.
LDS. 72 kp. susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 19 d., tuoj po pamaldų, šv. Jurgio parapijos mokykloje. Visi kuopos nariai yra kviečiami atsilankyti į šį susirinkimą.

PROVIDENCE, R. I.
LDS. 11 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 19, tuoj po sumos, bažnytinėj svetainėj. Svarbu, kad visi šiame susirinkime dalyvautj ir užsimokėtų duokles. Parodykime gražų pavyzdį kitiems.

NEW BRITAIN, CONN.
LDS. 36 kp. susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 19 d. š. m. Svarbu, kad į šį susirinkimą ateitų visi nariai ir bent po vieną naują narį atsivestų prirašyti prie mūsų brangios organizacijos.
Nepamirškite užsimokėti duokles. **Valdyba**

NEW HAVEN, CONN.
LDS. 28 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 26, 1 val. po pietų, bažnytinėj svetainėj, 339 Green St. Kviečiame narius(es) ateiti. Gera proga užsimokėti duokles. **Valdyba**

WATERBURY, CONN.
Spalių 26 d., 1 val. po pietų įvyks LDS. 5 kuopos susirinkimas senos mokyklos kambary, Congress Ave. Ateikite visi. **Valdyba**

DAYTON, OHIO
LDS. 69 kp. susirinkimas įvyks sekmadieny, spalių 26 d., bažnytinėj svetainėj tuoj po sumos. **Kuopos rašt. K. G.**

GREITAS LAIVŲ PATARNAVIMAS
Į EUROPĄ
Per Hamburgą Mūsų Moderniniais Laivais
HAMBURG DEUTSCHLAND
ALBERT BALLIN NEW YORK
Išvažiuoja regulariai kas savaitė, prieinamos kainos. Tiesioginiai geležkeliais susisiekimai su Lietuva. Taipgi reguliariai išplaukimai mūs populiariais kambariniais laivais:
ST. LOUIS, MILWAUKEE IR CLEVELAND
Dėl informacijų kreipkitės į lokalinius agentus musų
HAMBURG-AMERICAN LINE
370 TREMONT STREET BOSTON, MASS.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every TUESDAY and FRIDAY

by

ST. JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES:

Outside Boston yearly	$4.50
Within Boston yearly	$5.00
Outside once per week yearly	$2.50
Within once per week yearly	$3.00

PRENUMERATOS KAINA:

Amerikoje metams	$4.50
Ukėsy metams	$5.00
Vieną kart savaitėje metams	$2.50
Ukėsy vieną kart savaitėje met.	$3.00

"DARBININKAS"

366 West Broadway South Boston, Mass.

Telephone South Boston 0820

L. D. S. XV SEIMAS

LDS. jubiliejinis — penkioliktasis seimas praėjo su didžiausiu entuziazmu ir pasiryžimu dirbti dar uoliau organizacijos labui.

Seimas buvo visapusiai tvarkus, turiningas ir gausus nutarimais. Už tai padėkos užsipelno seimo vedėjas p. Vincas Kudirka, vienas iš pirmųjų LDS. organizatorių, rezoliucijų ir įnešimų komisija ir visas prezidiumas. Be to, jubiliejinio seimo garbingi svečiai kunigai A. Šmulkštys ir J. Balkūnas užsipelnė nuoširdų ačiū už turiningus referatus katalikų darbininkų klausimais.

Vienas svarbiųjų seimo reikalų buvo priimti bomų ir paskolų likvidavimo komisijos projektą ir su tuo klausimu surištus naujus įnešimus. Tas padaryta. Šiais metais bus atsišauktą į apskričius, kuopas ir narius prie skolų likvidavimo prisidėti. Be to, šiame seime nutarta išplėsti organizacijos veikimą kolonijose.

Pereitame numery tilpo jubiliejinio seimo rezoliucijos ir svarbesnieji nutarimai. Kiti nutarimai tilps kartu su protokolu.

Neabejojame, kad atstovai sugrįžę į kolonijos įneš tą gražią dvasią į apskričius ir kuopas ir šešioliktus metus pradėsime padvigubinta energija dirbti LDS. labui.

DAR DĖL ATEITININKŲ ORGANIZACIJOS UŽDARYMO

Pereitame "Darb." numery tilpo LDS. XV seimo rezoliucija, Kunigų Vienybės ir Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos protestas dėl Ateitininkų organizacijos uždarymo.

Lietuvos laikraščių pranešimu, rugsėjo 4 d. įsakyta vidurinių ir aukštesniųjų bei specialių mokyklų direktoriams uždaryti moksleivių ateitininkų organizacijos.

Dar prieš šio įsakymo išleidimą tuo klausimu kan. P. Dogelis dienrašty "Ryte" rašė štai ką:

"Kas yra ateitininkai, tai visiems gerai žinoma. Jų vardas aidi Lietuvos padangėj jau nuo 20 metų. Jie įsisteigė rusų priespaudos laikais. Įsisteigė ir veikė slapčia, kol nepriklausomos Lietuvos susilaukė. Jie patys tą nepriklausomybę ir laisvę ikkovojo.

"Ateitininkai yra ištikimiausi nepriklausomos Lietuvos sūnūs. Ištikimiausi dėl to, kad jie tėvynės meilę remia Dievu.

"Ateitininkai yra populiariausi žmonėse. Džiaugiasi tėvai ir globėjai, jeigu jų sūnus ar duktė ateitininkams priklauso, nes žino, kad jie eina geru keliu, nedarys bandymų su švenčiausiu, neištvirkaus, nesikėsins prieš žmonių gyvybę ir tt.

"Ir tąją organizaciją, taip naudingą ir idealią, savoji lietuviškoji vyriausybė mano uždaryti. Tikrai netikėtina naujiena!

"Ateitininkų organizacijos uždarymas būtų pavojingas pačiai valstybei ir vyriausybei. Visų pirma sukeltų pačiuose ateitininkuose didžiausią tokių valdžios darbų neapykantą.

"Ateitininkų viešos organizacijos panaikinimas sugrūstų juos vėl į katakombas, kaip tai buvo prie rusų režimo. Prasidėtų tuomet ateitininkų šnipinėjimai, gaudymai; o ar tai būtų sveika mūsų valstybei, kur taika, glaudūs tėviški ir sūniški tarp valdančių ir valdinių santykiai yra daugiau negu pageidaujami? Juk ir dabar aukštose sferose stovintieji žmonės atsimena tuos laikus Mintaujoje, Šiauliuose ir kitur, kur veikė slapti lietuvių gimnazistų būreliai, kuriems ir jie priklausydavo. Tuos laikus jie prisimena su didžiausiu entuziazmu ir smerkia rusų mokyklų vadovybę, kad neleisdavo viešai tiems būreliams veikti.

"Dvasiškoji vyriausybė į ateitininkų uždarymą pažiūrėtų kaip į prieš katalikų bažnyčią Lietuvoje pradėtą žūtbūtinę kovą. Čia taip lengvai negalės kaip keno manoma. Konkordatas su Vatikanu garantuoja katalikiškąją akciją Lietuvoje. O kasgi yra ateitininkų organizacija? Gi viena iš tos akcijos šakų. Paliesti ateitininkus, vadinasi, ardyti katalikiškąją akciją. O čia būtų jau konkordato laužymas. Ateitininkai yra tiesioginiai Episkopato žinioje. Vyskupai savo autoritetu ligi šiol globoję ateitininkus, nesutiks su jų uždarymu, nes ne vėjams vyskupai savo konferencijoje 1928 m. kovo 27, 28 ir 29 d. yra pasakę: jaunimo švietimas ir dorinimas turi būti tikybinis, kad katalikų jaunimas turi dėtis į savas katalikiškas organizacijas, kad dvasiškija turi laikyti darbą katalikų jaunimo organizacijose, kaip antai: Pavasarininkuose, Ateitininkuose, savo pastoracijos dalimi, kad katalikų jaunimo organizarijos yra dalis katalikų akcijos, esančios Episkopato žinioje.

"Ateitininkų uždarymas garsių Vytauto ir šv. Augustino asmenybių jubiliejaus metais būtų tiesiog nusidėsimas tą metų vienybės, džiaugsmo, entuziazmo dvasiai."

Reiškia, tautininkai užsimerkė prieš katalikų protestus ir pradėjo žūtbūtinę kovą.

SLAPTOS DERYBOS?

Visa spauda rašo, kad Lietuva ir Lenkija pradėjo slaptas derybas. Dėlei to mūsų tautoje kilo nerimas. Lietuvos vyriausybei yra žinomas tautos nusistatymas, kad pakol Vilnius nebus grąžintas Lietuvai jokių santykių su Lenkija negali būti. Bet ką Lietuva turi daryti kuomet Tautų Sąjunga verčia Lietuvą pradėti tiesiogines derybas. Aišku, kad turi laikytis lietuvių tautos nusistatymo.

Paviršutiniai išrodo, kad derybos bus tik tranzito ir susisiekimo klausimais. Tautų Sąjungos pakomisija, kuriai buvo pavesta ištirti ir sudaryti konkretų planą, savo darbą atliko ir pasiūlė ve ką:

1. Atstatyti susisiekimą ir tranzitą Romnų - Liepojaus geležinkeliu.

2. Leisti laisvai plukdyti Nemunu.

3. Pradėti tiesiogines derybas tarpt Lietuvos ir Lenkijos.

Derybos, tai derybos, bet kam slaptai?

Lietuvių tauta nesutiks, kaip paleista gandai, Klaipėdos išsižadėti. Taigi apie mainą negali būti jokių derybų. Vilnius buvo ir bus Lietuvos sostinė. Jokių slaptų derybų su Lenkija neturėtų būti.

Be to, Lietuvos vyriausybė turėtų būtinai atitaisyti p. Voldemaro padaryta klaidą gruodžio 10 d., 1927 m.

Tada p. Voldemaras į Pilsudskio paklausimą "Taika ar karas?" atsakė "taika." Tai nedovanotina klaida. Be Vilniaus negali būti taikos.

Bet p. Voldemaras, tai dar ne visa tauta.

Po tokio p. Voldemaro pareiškimo Tautų Sąjunga ir pradėjo daryti spaudimą, kad Lietuva derėtūsi su lenkais nekeliant Vilniaus klausimo. Taip neturėtų būti. Tautų Sąjunga neturi teisės versti Lietuvą išsižadėti Vilniaus.

Taika tik tuomet bus įgyvendinta kuomet lenkai atitaisys savo judošišką darbą — grąžins Vilnių Lietuvai.

J. E. VYSKUPAS BŪČYS PARYŽIUJE

PARYŽIUS. — Rugp. 28 d. rusų bažnyčia šventė Dievo Motinos dangun ėmimo šventę. Tą dieną naujas rusų rytų apeigų vyskupas Pr. Būčys specialiai atvykęs į Paryžių laikė pirmąsias savo pontilikalines mišias. Mgr. Chaptal tuo metu sėdėjo vyskupo soste kanauninkų Brot ir Sedilliere apsuptas. Prie celebruojančio šv. Mišias vysk. Būčio asistavo kun. princas Wladimir Chika ir P. Tzebrikow. Šv. Trejybės rusų bažnyčia Paryžiuje buvo ilna tikinčiųjų rusų, o taip pat atvyko nemažas skaičius rusų draugų prancūzų.

Po Evangelijos vyskupas Būčys prancūzų kalba pasakė turiningą pamokslą, kuriame pareiškė, jog rusų patriotizmas dar nežuvo; jie labiau vis artėja prie Šv. Sosto ir sueina vienybėn su Katalikų Bažnyčia.

Vakare J. E. vysk. Būčys su Mgr. Chaptaliu padarė vizitus Paryžiaus katalikų dienraščiui "La Croix" ir nušvietė Popiežiaus pastangas grąžinti Rusiją į katalikybę.

DARBININKŲ DRAUGYSTĖJE SOUTH BOSTONE

Penkioliktas jubilėjinis katalikų darbininkų seimas. Prasideda pamaldomis bažnyčioje. Pamokslininkas skelbia, kad kilnūs Kristaus mokslo idealai ir šiandien, kaip tat buvo pradžioje krikščionybės, jungia ir suriša įvairių luomų žmones į vieną krikščionių broliją. Kiekvienam katalikui begalo malonu susiburti į katališkas organizacijas, nes ten, kur du arba trys bus susirinkę mano vardu, ten ir aš būsiu jų tarpe — sako Kristus. Taigi — ne luomų kova, ne peiliai, ne armotos ir ne kitoki šių laikų kovos ginklai, užtikrina darbo žmogui pastovią laisvę ir gerovę, bet meilė, susiklausymas ir kooperavimas visų luomų. Kada per pakylėjimą nulinko mūs visų galvos, mes dėkojome Aukščiausiam, kad jau penkiolika metų dirbame Jo padedami išganingą darbą savo brolių tarpe.

Eina seimo posėdžiai. Rimtai ir taikingai svarstomi mūsų organizacijos reikalai. Kai kada tasai taikingumas susidrumsčia — ką gi darysi — visi mes esame žmonės, visi mokame užsikarščiuoti. Bet taktingas mūsų prezidiumas palaiko tvarką. Išklausome dviejų referatų. Mums aiškinama, kad katalikams lietuviams Amerikoje trūksta pasaulinių ir net dvasinių inteligentų, kad reikia tėvams ugdyti savo vaikuose norą eiti aukštesnius mokslus, kad mums patiems tėvams reikia pasišvęsti, nes vaikų mokslas kainuoja. Pagalios nurodoma būtinas reikalas neduoti besimokančiai jaunuomenei pakrikti po kitų srovių eiles, bet kurti moksleiviams organizacijas, panašias į Lietuvos Ateitininkų organizaciją. Subėdievėjimo ir einančio su juo drauge komunizmo dvasia yra labai užkrėstos Amerikos mokyklos. Bolševizmo platintojai ypatingo dėmesio kreipia į besimokančią jaunuomenę ir čia Amerikoj jie yra sukūrę įvairių organizacijų jaunuomenės tarpe, kad kovoti prieš skautus ir kitas tikybines ir valstybines organizacijas. Artimo neapykanta, klasinė kova yra bolševikų propagandos tikslas. Dėlto Kristaus mokslu pagrįstos darbininkų organizacijos labai yra sekmingas įrankis apsaugoti visuomenę nuo viliojančių bolševikų obalsių ir sekančios juos suirutės šeimynose ir visuomenės gyvenime. Seimas su pasigailėjimu prisiminė Lietuvoje varomą akciją prieš katalikus ir katalikų jaunuomenės organizacijas. Ten, Lietuvoje, kaž kokia juoda ranka, pasislėpusi už kitų nugarų, sistematingai griauna tą, kas taip sunkiai sukurta ir kas padėjo stiprius pamatus mūsų tautos nepriklausomybei. Gaila, kad yra žmonių, kurie to griovimo darbo nesuprantą ir nenumato to didelio pavojaus, kuris gresia tautai ir valstybei.

Dėlto seimas visoj eilėj savo rezoliucijų ir nutarimų pasisakė dėl opiausių mūsų gyvenimo klausimų. Reikia — darbininkai mes sekame mūsų gyvenimą ir jame aktingai dalyvaujame. Po dviejų dienų sunkaus darbo grįžtame į savo kolonijas kupini naujų minčių ir noro toliau darbuotis.

Antradienio vakare erdvioj Municipal Building salėje turėjo koncertą. Bedarbė, o gal ir kitokios priežastys sulaikė kai kuriuos nuo dalyvavimo. O verta buvo dalyvauti, nes programa buvo labai turtinga ir grynai lietuviška. Šv. Petro parapijos choras, p. Karbausko vedamas, pasirodė ne tik savo skaitlingumu ir choristų bei chorisčių gražiais, jaunais ir maloniais veideliais, bet davė klausytojams tiek daug įdomių skambių lietuviškų dainelių. O solistės bei solistai kai kurie jų yra savamoksliai, bet visų parinkti ir gražūs balsais. O ką jau bekalbėti apie dvi solistes, specialų mokslą ėjusias. Tai p. Ona Katkauskaitė ir p. A. Stoškiutė. Ypač Hartfordo Onutė dainavo daug ir gražiai parinktas dainas. Tekusiam girdėti Lietuvoj operas visai nebūtų nuostabu, jeigu šiodvi dainininkės, o ypač p. Katkauskaitė drąsiai galėtų pasirodyti by kurioj operoj. Čia Amerikoj būtų visai vietoj duoti šioms dainininkėms progos pasirodyti platesnei visuomenei bažnytiniouse ir šiaip jau koncertuose. Kodėl mes katalikai negalėtume paremti savo žmonių, užuot turėti reikalo su abejotino nusistatymo asmenimis.

Trečiadienio vakare visi pavalgėme skanią vakarienę ir prisijuokėme kiek tik tilpo vietos šalia gardžių vištukų ir kumpių. Vakaro vedėjas kun. Strakauskas bėrė juokus kai iš hedugnės statinės. Dėlto vakarienės metu buvo jaučiamas daug šiltesnis ūpas, negu buvo per koncertą, gal būt tat įvyko dėlto, jog pirmoji kuopa tą dieną užbaigė savo įsisenėjusius ginčus su vietos Apskričiu ir "Darbininko" Redakcija.

Bevažiuodami namon visi mes jautėme didelio dėkingumo Bostono katalikų visuomenei ir jos vadui kun. Virmauskui už jų svetingumą ir tokį gražų pasiruošimą.

Dalyvis

Kun. D-ras J. B. Koncevičius

L.D.K. VYTAUTO EKONOMINĖ POLITIKA

(Referatas patiektas Pirmajai A. L. Ekonominei Konferencijai, New Yorke)

Vytautas, Lietuvos Didysis Kunigaikštis, buvo tai įžymiausias mūsų tautos vadas. Jis buvo mažo ūgio, bet protas, sąmonė ir valia Jame apsireiškė augščiausiame laipsnyj. Visus valstybės reikalus pats tvarkė savarankiai; visus susirašinėjimus su svetimomis valstybėmis politiniais ir prekybos reikalais raštininkams pats diktavo ir visus raštus patikrindavo; užtai Jo susirašinėjimuose jokių svarbesnių klaidų neįsibraudavo. Vytautas mokėjo, apart lietuvių kalbos, vokiečių, lotynų, rusų, lenkų, čekų, ir tatarų kalbas; tas Jo kalbų žinojimas daug Jam gelbėjo palaikyti santykius su kaimynų tautomis. Net kryžiuočiai iš Malburgo kreipdavosi į Vytautą išversti iš čekų kalbos dokumentus į vokiečių kalbą. (Prochaska Krol Wl. Jagiello, II, 246, 247).

Vytautas Didysis buvo gilaus proto ir tvirtos valios valdovas. Jis savo užbrėžtus tikslus tautos ir valstybės labui siekdavo sistematingai pergalėdamas kad ir didžiausias kliūtys. Jis nepasiduodavo jokioms įtakoms ir Jis vadovavosi principu "Noli me tngere" (Nelieskite manęs). Nei dvasiškiai nei bajorai nei kiti asmenys neturėjo į Jį įtakos valstybės tvarkymo reikaluose. Ar kam patikdavo ar nepatikdavo Jis vykdė savo planus. "Sive placeret illis sive displicerat" (Ar tai jiems patikdavo ar nepatikdavo tvirtindavo Vytautas) (Dl. XI, 375, Cod. ep. Vit. p. 842).

Jog jis buvo ir gilaus proto žmogus tai liūdija anų laikų Konstantinopolio patriarkas Juozas II, humanistas rašytojas Pranciškus de Comitibus, kuris lygina Vytautą su Aleksandru Didžiuoju ir t. t.

Ekonominė politika, kaip ir kitus valstybės reikalus vedė ir tvarkė tvirta ranka. Jam rūpėjo sudaryti pačioj Lietuvoj didelius miestus kaipo prekybos centrus. Vilnius, Kaunas, Gardinas, Trakai ir kiti miestai kurie žymiai augo prie Vytauto ugdė ir prekybą Lietuvoj. Vytautas geriausia suprato importo ir eksporto svarbą, todėl Jis stengėsi sudaryti patogius kelius savo ekonominiams siekimams. Vandens komunikacija prekybos reikalams ir anais laikais buvo pigiausia ir patogiausia; todėl Vytautas kreipė daugiausiai domės į Nemuną su Klaipėda ir Dauguvą su Poloiku. Didžiausią prekybą Vytauto laikais Lietuva vedė su kryžiuočiais, kolavijuočiais ir rusais. Eksportas svarbiausias iš Lietuvos buvo medžiai, vaškas, kailiai, linai ir javai. Importas daugiausia ėjo iš Prūsų susidedantis iš druskos, cukraus, silkių ir t. t. Iš Rusijos importas į Lietuvą visai menkas buvo. Visos prekės gaunamos iš Rusijos neapdirbtoj formoj eidavo tranzitu per Lietuvą į Prūsus. Žymiausia prekyba, jau Vytauto laikais, vedė žydai.

Vienas didžiausių prekybos centrų buvo Polockas, nes ten iš Rusijos eidavo visos prekės ir iš čia jas gabendavo Dauguva į Rygą. Smolenskas vienijo prekybos kelius tarp Pietų Rusijos ir Lietuvos ir per Pskovą ėjo įžymi prekyba su Dorpatu. Todėl Vytautui svarbu buvo tuos prekybos centrus turėti po savo valdžia. Jam rūpėjo išplėsti prekybą ir ekonominiai pakelti krašto gerovę. Užėmęs minėtus kraštus pats asmeniškai darydavo prekybos sutartis. Taip 1397 metais Jo vietininko Polocke Mangirde padaryta prekybos sutartį su Livonija panaikino ir pareiškė jiems jog Mangirdas jokios teisės neturėjo su jais prekybos daryti (Bunge B. 6, N 2932-2934). Jis pats suvažiavime ant salos Salin 1398 metais padarė sutartį su kryžiuočiais garantuojant laisvą Prūsų pirkliams Lietuvoj ir lietuviams pirkliams Prūsuose. (Pvoch. Kr. Wl. II, 249). Jis rūpinosi apginti nuo išnaudojimo Lietuvių pirklius nuo svetimtaučių; taip įsikišo jis Polocke dėl matų ir saikų netikslumų. Kada Livonijos pirkliai atsisakė pildyti Jo reikalavimus griežtai įsakė jiems į keturias savaites apleisti Polocką (Bunge B. 6, N. 2938). Galutinai pareikalavo, Livonijos, kad Polocko gyventojams padarytus nuostolius atlygintų ir iki nuostoliai nebus atlyginti atsisakė išleisti jų pirklius (Bunge B. 4, N. 1483). Visus nesusipratimus kilusius tarp Prūsų ir Lietuvos pirklių bei gyventojų patsai Vytautas tuos kilusius kivirčius spręsdavo ir reikalus tvarkydavo. (Bunge B. 6, N. 2948—2949—2963—2966). Viena iš tokių prekybos sutarčių kurią Vytautas sudarė Liepos 2 d. 1406 metais tarp Livonijos ir Polocko pirklių skamba sekančiai: 1. Polocko ir Rygos pirkliai abipusiai gali laisvai pirkliauti. 2. Prasikaltusius pirklius teisdymui ir teismui siųsti į savo kraštą. 3. [illegible]

BAIGUS L.D.S. XV SEIMĄ

Lietuviai katalikai darbininkai, susispietę po L. D. S. vėliava, susirinko apsvarstyti savo organizacijos reikalus. Rimtai apsvarstę išnešė daug rimtų rezoliucijų ir savo organizacijos gerovei nutarimų. Prasidėjo šešiolikti šios organizacijos gyvavimo metai.

Per penkiolika metų L. D. S. kiek galėjo gynė darbininkų lietuvių katalikų reikalus. Galima pasidžiaugti, kad daug nuveikta, bet lieka neužginčijamas faktas, kad daug dar liko nuveikti. Per tą laikotarpį daug kas pasikeitė. Laisvės saulutė sužibėjo pavergtai mūsų tautai. Ji nusikratė nelaisvės pančius. Laisvosios Amerikos durys liko uždarytos mūsų tautiečiams iš anapus jūrų. Daug senų veikėjų apleido mūsų eiles. Mūsų jaunimas išaugo ir smarkiai ištautėja.

Tos visos permainos sudaro naujas problemas mums lietuviams ir L. D. S. organizacijai.

Tauta ar organizacija tegali gyvuoti tiktai tada, jeigu nuolat susilaukia naujų pajėgų, kurios papildo vis retėjančias eiles ar tai mirties ar kitų priežasčių paliestas.

Iš Lietuvos atvažiuojančiais vargiai tegalėsime užpildyti savo eiles, nes jų labai mažai teatvažiuoja. Lieka mums tiktai čia priaugančioji jaunuomenė. Kaip prie jos prieiti ir ją užinteresuoti mūsų veikimu yra sunki problema. Jų pažiūros į gyvenimą skiriasi nuo mūsų. Jie kitaip protauja. Jų išauklėjimas yra skirtingas nuo mūsų. Bet už tai pas juos yra daugiau energijos, drąsos ir pasiryžimo.

Organizacija negali tikėtis didelio pasisekimo, kuri negali suteikti savo nariams moralės ar materialės naudos. Todėl kyla klausimas, ką suteikia L. D. S. savo nariams? Mes senieji žinome tą naudą, kurią mes gaunamie iš L. D. S. Bet jaunoji karta ar žino?

Pereitą birželio mėnesį buvo sušaukta Ekonominė Konferencija New Yorke. Tenai buvo svarstyti ekonominiai klausimai, kurie liečia Lietuvą ir lietuvius. Prieita prie išdavos, kad būtinai reikia steigti Vaizbos Butus. Ta organizacija skiriama vien tik mūsų profesionalams ir biznieriams. Kiekvienam yra suprantama, kad jeigu mums būtinai reikia organizacijos profesijos ir biznio žmonėms, tuo labiau mums reikia darbininkų organizacijos, nes veik visi Amerikos lietuviai yra darbininkai.

Vienybėje yra galybė. Mes lietuviai nevisad tą suprantame ar norime suprasti. Turėdami darbininkų organizaciją gausią nariais, mes galėtume daug tokių dalykų atlikti, kurių mes šiandien negalime pajudinti.

Pergyvename dabar didį ekonominį krizį. Čia darbininkai susiorganizavę galėtų viens kitam padėti, kad ir darbo suradime. Daug yra bedarbių. Kolonijoje, kur sakykime, dailydėms nėra darbo, gal randasi kolonija, kurioje dailydė gali gauti darbą. Bet jis pametęs savo šeimyną negali važinėti iš miesto į miestą darbo ieškodamas. Čia galėtų kaip tik kuopos LDS. viena kitai padėti. Žinių teikimas apie darbo progas turėtų būti viena iš svarbiausių centro uždaviniu. Centras turėtų vesti registracija savo narių, kurie yra be darbo. Apie tai turėtų pranešti visoms savo kuopoms ir šios per savo susirinkimus savo nariams. Tai būtų svarbi materialė parama LDS. nariams.

Mūsų jaunuomenės tarpe yra daug, kurie yra pilnai pasiruošę užimti valdiškas vietas. Retas iš jų tegauna progą į tokią vietą dasigauti. Čia LDS. galėtų daug pasidarbuoti suteikiant žinias apie progas gauti valdiškas vietas.

Galvojant apie galimybes suteikti materialę paramą savo nariams nereikia užmiršti, kad ir moralė parama daug reiškia. Man prisimena vienas pavyzdys. Kada Šmelingas kumščiavosi su mūsų tautiečiu Jack Sharkey, į areną oficialiai atėjo Vokietijos Ambasadorius su grupe palydovų. Apie jų atvykimą tuojaus buvo pranešta susirinkusiai miniai, kuri karštu delnų plojimu sveikino aukštus svečius. Jack Sharkey yra mūsų tautietis, — lietuvys ir tuomi jisai didžiuojasi. Nors tą dieną Lietuvos Atstovas buvo New Yorke, bet nerado reikalingu oficialiai ateiti į rungtynes ir suteikti moralę paramą tautiečiui, kuris daugiau už visus yra iškėlęs lietuvių vardą plačiame pasaulyje.

Yra daug progų ir būdų L. D. S. padėti savo nariams. Pradedant savo šešioliktus metus turėtume kiekvieną progą išnaudoti.

Jonas Keras

KUN. M. KRUPAVIČIUS UKMERGĖJ

Rugp. 31 d. Ukmergėj įvyko didelis katalikų kongresas, kuriame įspūdingą kalbą pasakė kun. M. Krupavičius.

S. Anysiutė-Valiūnienė

MŪSŲ SENOVĖ

Kur melsdavos giros tyliais vakarais,
O rytą skambėdavo paukščiais, medžiojamais kurtais,
Dangus debesėliais pasviręs tyrais,
Kurie žemėn linko ir žiedu ir turtais...

Ten grūdo, kaip aukso, aruodai pilni,
Ežeruose žuvys knibždėjo nuolat sidabrinės,
Dainuoti mokėjo seni ir jauni,
Ir stiprios ten buvo karžygių krūtinės...

Vaidilos ir Kriviai — jų žodžiai šventi, —
Jie laimino darbus ir smerkė balsu pranašingu...
O laužai skaistėjimo ten sukurti
Tik šimtmečių eilei nuskintai sustingo...

Tie broliai, tos sesės! Kaip ryto daina,
Kaip rasos ant žalio vainiko ir garbenų rūtų...
Tokių neišaugino šalis nė viena,
Kad lygios lig svyrančios saulės nebūtų...

Keleivį lydėjo gerieji kelionės dievai,
Lig vartų atvertų ir draugui ir priešui vaišingai,
Medaus, kad daug būtų, derėtų javai,
Kad lietuvio širdį minėtų dar ilgai.

Dabar, kai meni tuos garbingus žygius,
Kurie vainikuodavos puotoms ir kankliais vaidilų,
Tau kelia širdyje jausmus ne pigius,
Nors siela tėvų atminimo ir kardas sudilo...

O kažin, kad grįžtų tie amžiai reti?
O kad mes tą didžiąją dvasią ir vėlei prikėlę?
Bet pats ar žinai, ko ilgies ir kenti?
Neužtarnauto paminklo, maldų gal už meilę...

Kažin ar matysis šie trapūs laikai
Su tais, kur išugdė valdovą galingą ir vyrą!
Kur Vytauto Didžiojo kilnūs vaikai
Per puotas tegerdavo vandenį tyrą.

("Mūsų Vilnius")

VYTAUTO DIDŽIOJO PAMINKLAS VILNIUJE

Vytauto Didžiojo Komitetas, negavęs J. E. Arkivyskupo leidimo pastatyti sarkofagą Vilniaus Bazilikoje, o, anot lenkų spaudos, sutikus jam leisti Vilniaus lenkų komitetui toje pat Bazilikoje statyti,—nutarė pastatyti Vytautui paminklą šv. Mikalojaus bažnyčioje. Ši bažnyčia yra lietuvių rankose ir bene seniausia Vilniuje. Joje galėjo melstis pats Vytautas. Paminklą statys žymus Vilniaus artistas p. R. Jakimavičius. Darbas jau pradėta ir turės būti pabaigtas š. m. spalių 27 dienai.

Paminklas bus pastatytas lešinėje bažnyčios sienoje. Ji sudarys granito laiptai, granito Gedimino stulpai, iš kurių du šaliniai turės aukurų pavydalą, o ant vidurinio stovės iš bronzo padarytas Vytauto biustas.

ŽMONĖS KALINIAI BOLŠEVIKŲ KONCENTRACIJOS STOVYKLOJ SOLOVKUOSE

Pabėgęs į Suomiją iš bolševikų koncentracijos stovyklos tremtinys papasakojo apie baisias kančias, kurias pergyveno nuo bolševikų ištremtieji. Tam tremtiniui pavyko pabėgti laike darbo miške, kur yra varomi dirbti tremtiniai. Per miškus ir pelkes teko keliauti 8 dienas iki Suomijos rubežiaus su didžiausia baime, kad nepasivytų.

Pabėgėlis prieš 24 metus buvo karo medicinos akademijos Petrograde studentas ir nors jokia politika neužsiėmė, bet pernai liepos mėnesį buvo nutvertas G. P. U. (žvalgybos) agentų ir apkaltintas kontrrevoliucionierium be teismo ištremtas į Solovkų koncentracijos stovyklą.

Solovkų koncentracijos stovykla dabar užimanti ne tiktai esamas Baltose jūrose salas, bet ir šiaurės Rusijos sritį, ties Baltosiomis jūromis. Pabėgęs tremtinys pasakoja, kad Solovkų koncentracijos stovyklose yra apie 250 tūkstančių tremtinių. Visi tremtiniai varomi priverstinai prie darbų, mušami, niekinami ir marinami badu. Kiekvienam tremtiniui duodamas atskiras darbas. Naujai pakliuvę sveiki ir stiprūs tremtiniai verčiami dirbti kasdien nuo 5 valandos ryto iki 11 valandos vakaro. Kiti nusilpę sugrįžta į barakus 2 ir 3 valanda nakties. Pirmą kartą valgyti duoda 4 val. dieną. Valgis susideda iš avižinės ir buizos ir 100 gramų juodos duonos. Grįžus iš darbo išduodama skysta sriuba, kurioje apytikriai 50 miežinių kruopų bliūde vandens ir keletas šmotelių supuvusios žuvies. Kartais vakrais išduodama maži šmoteliai duonos. Mėsos visai negauna.

Silpnus, negalinčius dirbti, kapoja botagais. Vasaros metu prasikaltusius [illegible] prie medžių, kuriuos [illegible] uodai, o žiemą nuogus [illegible] to šaltyje.

Kaliniai, kad pakliūtų "[illegible] ilsiui" į ligoninę, patys [illegible] susižeidžia, nusikirsdami [illegible] pirštus, rankas ir pasidar[illegible] dami kitokias žaizdas. Vi[illegible] met viešpatauja šiltinė, [illegible] kurios labai daug miršta.

Kalinių tarpe apie 20 [illegible] šimčių yra moterų, kurios [illegible] stovyklose yra labai sunk[illegible] nes jas čekistai prievarta [illegible] gėdina.

Bolševikų budeliai, bijodami vaikų gimimų, nešė[illegible] moteris paprastai nužudo miške, pasiteisindami jų [illegible] ru pabėgti. Bet kuomet [illegible] tikėtai gimsta vaikai, tai bolševikų perdėtiniai pranešė [illegible] pie juos kaip negyvus gimusius.

Labai dažnai tremtinys patys nusižudo. Ypatingai daug savižudysčių yra moterų tarpe.

Viso pagal to pabėgusio tremtinio papasakojimo [illegible] sijos šiaurės guberni[illegible] prie priverstinų darbų koncentracijos stovyklose [illegible] ra daugiau kaip milijonas tremtinių.

Štai, kaip bolševikai [illegible] do: lygybę, brolybę ir [illegible] kuriomis anksčiau [illegible] daugeliui galvas. K.

(Kauno "Darbininkas")

BROLIAI IŠEIVIAI

Tėvynės likimas, jos laimėjimai ir [illegible] laimės, jos sielvartai ir bėdos Jums [illegible] siems, be abejojimo, rupi. Jums [illegible] pat rupi, kad Tėvynėje taurautų [illegible] klestėtų teisėtumas ir laisvė. Jos [illegible] pat niekinat priespaudos nevalia [illegible] ribotą sauvaliavimą su žvėriškomis [illegible] žmonių teisėmis ir laisve. — Jūs [illegible] kad ir toli būdami, kad ir plačiųjų [illegible] rių atskirti, pažinti Tėvynės buvi[illegible] jis tikrumoj yra. — Štai visa [illegible] žvilgiais Jums labai yra pravartu [illegible] sirašyti

"Darbininkas,"

nes

"DARBININKAS" yra tikrai [illegible] šių dienų Lietuvos gyvenimo veidr[illegible]

"DARBININKAS" ugdo [illegible] laisvės meilę.

"DARBININKAS" moko [illegible] priespaudos smurto ir niekinti [illegible] dų veidmainystę.

"DARBININKAS" tiesia kelią Tė[illegible] nei į šviesesnį rytoją.

"DARBININKUI" visur ir visa[illegible] rupi darbo žmonių reikalai.

"DARBININKAS" turi labai [illegible] savo "RADIO SYPSENAS."

"DARBININKAS" yra darbo [illegible] nių ir inteligentų laikraštis.

"DARBININKĄ" redaguoja [illegible] rius PR. DOVYDAITIS.

Skubėkite kad išsirašyti "DARBININKĄ" patys ir išrašykite jį savo [illegible] nėms Lietuvoje.

Amerikoje "Darbininkas" kai[illegible] $1.20, o Lietuvoj tik 60 amerikoni[illegible] centų.

"DARBININKO" *adresas:* Lie[illegible] nia, Kaunas, Nepriklausomybės aik[illegible] lėja 3 nr. "ŽIDINYS."

Šiandien inteligentų tarpe yra tik viena nuomonė

"ŽIDINYS"

Prof. Dr. V. Mykolaičio-Putino redaguojamas literaturos, mokslo, visuomenės ir akademiškojo gyvenimo iliustruotas mėnesinis žurnalas yra didžiausias, rimčiausias, įdomiausias ir kiekvienam prasilavinusiam žmogui tinkamiausias lietuvių žurnalas. Todėl visi paskubėkite užsisakyti "Židinį."

"Židinio" kaina Lietuvoje: met. 35 l., pusm. 20 lt.; Amerikoje metams $4.50, pusmečiui $2.50.

Adr.: "Židinys," Kaunas, Laisvės Al. 8.

KĄ TIK ATĖJO NAUJAS SIUNTINYS NAUJŲ MALDAKNYGŲ

MALDŲ RINKINĖLIS, baltais viršeliais ____ [illegible]
MALDŲ RINKINĖLIS, baltais viršeliais ____ [illegible]
MALDŲ RINKINĖLIS, juodais viršeliais ____ [illegible]
MALDŲ RINKINĖLIS, juodais viršeliais ____ $1.25
MAŽAS MAUJAS AVENO ALTORIUS, juodais [illegible] taisais viršeliais ____ [illegible]

Visus užsakymus siųskite sekančiu adresu:

"DARBININKO" ADMINISTRACIJA
366 West Broadway South Boston, Mass.

pirkliai atsiunčia savo svarstykles į Pskovą savo iškaščiais; jei tos svarstyklės Pskove susigadintų tai Pskoviečiai siunčia jas į Rygą pataisymui savo išlaidomis. „ Sidabro svoris turi būti sunkesnis už Polocko vienų zolotniku. 6. Svarstytojai turi padaryti viešą prisiegą ir sveriant rankas privalo laikyti atitrauktas. 7. Kilus ginčams tarp pirklių sprendžia naminis teismas. 8. Pirkliai vieni kitiems, reikalui esant, teikia pagelbą (Bunge B. 6, N. 2967). Kada Prūsai drįsdavo skriausti Lietuvos pirklius tada Vytautas juos tuojau apgindavo. Taip jis 1412 metais Polocke konfiskavo vokiečių pirklių prekes. (Bunge B. 6, N. 2992). Kada Prūsai skundėsi dėl tų atimtų prtkių tada Vytautas Sausio 4, 1413 griežtai pareiškė jog Jis mielu noru grąžins paimtas Polocke jų prekes, jei jie grąžis lietuvių pirkliams konfiskuotas prekes Ragainėj. (Cod. ep. Vit. N. 518, p. 251). Prieg tam Vytautas reikalavo kad ir nuostoliai Polocko gyventojams būtų atlyginti iki Jis grąžins jų prekes. (Cod. ep. Vit. N. 538, p. 260). Kada visos teisingos sąlygos Vytauto pastatytos prūsams buvo išpildytos tada Jis vėl leido Livonijos pirkliams laisvai prekiauti Lietuvoj. (Bunge B. 6, N. 3002; Cod. op. Vit. N. 616, p. 306).

Vytauto ekonominė politika su Vakarais nemažesnės Jam buvo svarbos negu su Rusijos kraštais. Nemunas ir Baltiko Jūra tai svarbiausieji Lietuvos prekybos keliai. Vytautas sustiprinęs savo politiką Rytų kraštuose, visas pajėgas įtempė kad užviešpatauti visą Nemuną ir jo žiotį Baltikos jūroj. Tikslui atsiekti Jis įstatė 1412 m. ant Nemuno kranto tvirtas pilis Veliona ir Vildinį. (Cod. ep. Vit. N. 494). Tas pilis apstatė tvirta kariuomene ir su įžymiais karo vadais Mingaila ir Kareika. Sustiprinęs savo pozicijas rengėsi pulti kryžiokus, kad atgauti netik Nemuno žiotį bet ir žygiuoti rengėsi iki pat Karaliaučiui. (Cod. ep. Vit. N. 494; Scrip. Rer. Prus. III, 330). Kryžiuočiai sužinoję tuos Vytauto planus pakėlė triukšmą ir išsiuntinėjo raštus į visus Europos valdovus, kad Vytautas su stabmeldžiais, žemaičiais, totoriais ir rusais ketina terioti Prūsų žemes ir jog tai esąs didėlis pavojus visai krikščionijai. Mat prūsai visus savo, kad ir nuožmiausius, žygius pamatuodavo krikščionijos obalsiais. Kryžiuočiai grąsindami reikalavo Vytauto suardyti Velionos ir Vildnės pilis. Vytautas kryžiuočių grąsinimų neišsigando ir Jis atsakė Didž. Kryžiuočių Magistrui: "Magistrai, tu žinai gerai jog prievartos niekas ant manęs negali turėti; kada tu mane grąsini aš į tai visai domės nekreipiu ir niekas negali manęs priversti. Jūs norite nuo manęs mano tėvų žemes pavergti kaip tai Velioną už kurią aš savo galvą guldau."

"Prūsai jog tai mano protėvių žemė ir aš turiu teisės jos reikalauti iki pat jūrų, tai mano tėvų palikimas. Klausiu tavęs maršalkai, kame jūsų kryžiuočių yra tėvų protėvių žemė? Jei norite su manim kariauti aš esu pasiryžęs." (Cod. ep. Vit. N. 529, p. 258—257). Kitame rašte Vytautas išsirdęs ant kryžiuočių pareiškė: "Aš jus iki Karaliaučiaus nuvysiu ir ten jūrėse visus išskandinsiu." (Cod. ep. Vit. N. 410). Kilusiems tiems ginčams tarp Vytauto ir kryžiuočių spręsti buvo paskirtas Romos Imperatorius Sigismundo superarbitras Makra. Superarbitras atvykęs ir ištyręs Nemuno ir Klaipėdos kraštus išsprendė jog Veliona, Nemunas su Klaipėda yra žemaičių krašte. (Cod. ep. Vit. N. 543—545, p. 362.). Superarbitro sprendimas nepatiko kryžiuočiam ir todėl jie pakėlė didžiausį triukšmą. Galutinai Vytautas nenorėdamas kariauti su kryžiuočiais išsprendė taikos suvažiavime Melnozoj 1422 metais ir ten buvo nustatyi rubežiai tarp Lietuvos ir Prūsų. Sulyg ta sutartimi Lietuvos rubežiai buvo nustatyti iki įplaukos Šventosios į Nemuną ir nuo Šventosios apie tris mylias iš dešinės Nemuno pusės iki jūrų liko priskirtas kryžiuočiams. (Raszynski, Cod. dip. Lit. p. 225, Bunge B. 4, N. 2637).

Vytautas Lietuvos pirklių teises kiek galėdamas gindavo. Kada kryžiuočiai 1414 metais lietuvių pirklių prekes Dancige konfiskavo tada Vytautas griežtai reikalavo paimtas prekes ir padarytus nuostolius grąžinti. Did. Magistratas į tą Vytauto reikalavimą atsakė jog Vytautas esąs dar jiems skolingas 1,000 grivinų. (Cod. ep. Vit. N. 575 p. 279—280). Tuo atsakymu Vytautas įsižeidė ir pagrasino kryžiuočius; tada Didysis Magistratas atsiprašė Vytauto ir jo reikalavimus išpildė. (Cod. ep. N. 574, p. 281).

Vytautas Didysis savo gudria politika išplėtė Lietuvos prekybos kelius Nemunu ir Dauguva į Europos Vakarus ir per Pskovą, Polocką, Did. Novogradą, Smolinską ir Dniepro ir Bugų upėmis į Rusijos kraštus visur garantuodamas lietuvių pirklių laisvę ir gindamas jų teises.

Vytauto laikais Lietuvos prekyba pergyveno aukso laikus.

Sveikata-Brangus Turtas

NAUJASIS ELEKSIRAS SMEGENYSE

Naujieji pasisekimai gydant epileptikus.

Yra žinomas senas, net viduramžių medicinos laikus žinias, užmirštas, bet dabar vėl atrastas medicinos principas: "Vienodas vienodą." Kitados žmogus, nukoręs narsų priešą suvalgydavo jo širdį, kad padidėtų savo narsumas, vėliau širdies vietas gydydavo širdies pavidalo lapelis, o pagaliau ir moderniojoj homeopatijoj šis principas įgijo paradoksiką*) formą — kokią nors ligą gydyti labai mažais kiekiais tokių vaistų, kurie sveikam sukelia tolygius reiškinius. Moderniškoji medicina sugrįžta įgyvendinti senoviškojo "vienodas vienodu." Nuo arterijų sukaldėjimo ji duoda preparatą iš jaunų gyvulių kraujo inkstų, nuo kepenų ligų — kepenų ekstrakto, nuo inkstų susirgimo — inkstų syvų; nuo vidurių ligų, tam tikro hormonio iš gyvulių vidurių, kalbant apie ekstraktus iš vidaus syvų liaukų nuo cukraus ligos ir gemalų liaukų — hormonų nuo seksualinės veiklos sukrikimo.

Štai kokie dabar atskirų žmonių bandymai, ir vėl pradėtų bandymų paskutinieji yra: smegenys nuo smegenų ligų. Viename specialiniame psichiatrijos žurnale Dr. Krawkowskaja praneša apie nepaprastai gerą pasisekimą gydant epileptikus, kurio jis pasiekė gydydamas smegenimis. Iš triušių smegenų jis padarė tam tikrą tirpinį valgomosios druskos skiediny, kurio jis įtrėkšdavo epileptikams. Tokie įtrėškimai 1-2 mėnesius būdavę daromi kasdien ir jais pasisekdavę pasiekti puikiausių vaisių. Ligonys pagerėdavę tiek fiziškai, tiek psichiškai, padidėdavęs noras valgyti ir kūno svoris, pasitaisydavusi atmintis, ligonys vėl susidomėdavę pasauliu ir pasidarydavę darbingesni. Beveik galima pamanyti, kad pagerėjimas kildavo nuo kitokios rūšies (iš triušio paimto) baltymo įtrėškimų. Reikia pasakyti, kad pripažįstama gera ir nespecifinė baltymo įtaka; pastaruoju laiku balymines medžiagas pradėta vartoti įvairioms, net chroniškoms ligoms gydyti.

Dabar keistas eksperimentas: gydant tokius sužalotais smegenimis šunis smegenų skiediniu, pripuolius sukelti pavyksta tik paleidus pilno stiprumo srovę, vadinasi, kaip sveikiems šunims. Pasidavimas epileptiškiems apmirimams, padidintas smegenų sužeidimu, smegenų ekstraktu, vadinasi, atstatomas reikiamon normon. Be to įdomios ir prof. Biero (Berlyne) bandymų išvados, kad toks smegenų ekstraktas gali pašalinti sunkias ligos komplikacijas žmogaus galvaus ir nugarkaulio smegenyse. Smegenų ekstraktas su nervų erzinančiu strichninu, pasirodė, gali žymiai pagerinti net įsigalėjusias smegenų suminkštėjimo (paralyžiaus) ir nugaros smegenų kvaitulio (Tabes) ligas, net tokiais atsitikimais, kur nieko nebepadeda maloriakuras. Taip pat ir Vienos psichiatrijos prof. Potzlio, Wagner Jauregg sekėjo, klinikoj, smegenų preparatą vartoję greta malariakuro ir tuomi pavykę ligonis ne tik kūniškai pagerinti, bet pakelti ir psichinę jų nuotaiką.

Nauji prof. Šteinacho bandymai išaiškina lydymo pasisekimą su smegenimis kaip vaistais nuo nervų sistemos susirgimo, taip pat tiesia kelią į tolimesnius didesnius pasisekimus žadančius pritaikymus. Šteinachui pavyko iš gyvulių, taip pat ir žmonių smegenų padaryti tam tikrą medžiagą — smegenų hormoną. Medžiagą, kuri, kaip pasirodė iš bandymų su gyvuliais, padidina reflekso jautrumą ir sujudina bendrus nervų sistemos veiksnius. Pagaminimas ir pritaikymas ištikrųjų gydomos medžiagos ir smegenų, žinoma, atveria daug intensyvesnius ir efektingesnius gydymo būdus, nes to galima pasiekti su iš smegenų išspaustais syvais. Užtenka tik pamanyti apie skirtumą pilvo syvų liaukų ekstraktų ir gryną hormon Insuliną. Tačiau šie pasisekimai su iki šiol vartotais žaliais preparatais iš smegenų, duoda vilties, kad pavartojimas gryno hormono duos dar geresnių vaisių.

"Tr."

*) Ne visai atitinkančią vyraujančių nuomonei.

Tėvai, Mokytojai Auklėtojai, Mažųjų Globėjai ir Geradariai!

Įrašydinkite Jūsų brangiems vaikams

"SAULUTĘ!"

"Saulutė" daili, turininga ir pamokina vaikams. Jai rašo ir piešia žymieji mūsų rašytojai ir dailininkai.

Nepagailėkite vaikams džiaugsmo ir naudos!

"Saulutė" eina du kartus per metams 12 lit., pusei metų 61 lt., dvivotu viršeliu. **Kaina** Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Vokietijoje kaip 16 pusl. didelio formato su kitur metams 15 lit., pusei metų 8 lt. 30 cent. Amerikoje 3 lt.

Adresas: Jurbarkas, "Saulutės Administracijai.

PACIFIC HEALTH ORE

Pradėjimas šio minerališko šaltinio suteikė namuose stebėtinus rezultatus pagydyme Rematizmo, Gaso, skausmų viduriuose, Diabetes, Eczma, Neuritis ir daug kitų ligų. Health Ore nėra vaistai bet tyras gamtiškas mineralas. Sutaisytas savo namuose. Parduodama su tikslu kad pinigai grąžinami jeigu nepatenkintas. Dėl platesnių informacijų adresuokit *PACIFIC HEALTH ORE CO., 4329 Broadway, New York* arba vietiniai gali kreiptis pas *M. Dusevičiutę, 366 Broadway, South Boston, Mass.*

KAIP ELGTIS SVEIKSTANT

Sveikata ir ligos nėra du visai svetimi vienas antram reiškiniai, bet jie yra tarp savęs sujungti įvairiausiais pereinamais laipsniais, iš kurių vienas yra ypač svarbus, būtent sveikėjimas, taisymasis po ligos.

Yra sunku, arba net visai negalima, griežtai nustatyti momentą, kada pasibaigė liga ir prasidėjo taisymasis. Jei ligonį tyrinėti su Rentgeno spinduliais, tai dar po kelių savaičių po, rodosi, visiško pasveikimo galima pastebėti ligos žymių. Taip pat klystama manant, kad užkrečiamų ligų bacilos organizme žūva tuoj pasveikus. Kad ir nelieka jokių matomų ligos pažymių, sakysim, karščio, bet tai visai dar nereiškia, kad bacilos yra dingę. Jos gali būti susimetusios kurioj vienoj organizmo daly ir pasirodyti staiga po kelerių metų.

Atsižvelgiant į tai, tenka būti labai atsargiam, taisantis po ligos. Ypač po didesnio nusišaldymo ir po visų sunkesnių ligų, kaip antai, šiltinės, plaučių uždegimo ir tt. Ligonis neprivalo, jaučiamojo stiprėjimo suviliotas, tuojau šokti iš lovos ir rodytis visiškai sveiku. Dėl neatsargaus, per greito perėjimo į "sveikuosnius, liga gali atkristi, kas yra labai pavojinga. Sveikstant, reikia viską daryti atsargiai ir pamažu. Keliantis iš lovos, po kelių savaičių gulėjimo, reikia dvi tris dienas pratintis sėdėti, paskiau — mokytis vaikščioti ir sėdėti kėdėj, vėliau — vaikščioti po visą kambarį, ir tik gerai apsipratus — mėginti eiti laukan, bet ten pirmomis dienomis ilgai nebūti. Sveikstant reikia kreipti ypatingo dėmesio į valgį, kurs turi būti lengvas, maistingas, turtingas vitaminais. Valyti dantis ir plauti burną, kas pagerina virškinimą. Laikyti švariai kūno odą, vakarais apsitrinti šlapiu, pusiau šiltu, rankšluosčiu, paskiau sausai nusišluostant. Sveikstant labai yra naudinga kokia pramoga, sakysim, radio. Bendrai, sveikatai ir taisymuisi turi didelės reikšmės geras ūpas, pasitikėjimas, valia. Vengti reikia pykčio, susierzinimo, nepasitenkinimo. Reikia pratinti dvasią nugalėti kūno kaprizus. Tada ir pati liga atrodys lengvesnė ir sveikėjimas eis greičiau.

Iš kitos pusės, yra žalingas taisymosi metu per didelis, nieku nepamatuotas atsargumas, įsivaizdavimas. Daug kenkia įsikalbėjimas, baimė vėl apsirgti. Su tokiais reiškiniais reikia lygiai taip pat kovoti, kaip ir su liga. Nereikia pasiduoti nusiminimui ir liūdnumui.

"Tr."

INDRICOS LIETUVIAI

Latvija. Nesenai į Indricą buvo nuvykę buv. Indr. kleb. kun. Kurliandskis, konsulas Savickis ir "Eltos" atstovas Kemežys aplankyti to tolimo Latvijos kampelio lietuvių. Indricos lietuviai gyvena dešiniajame Daugovos krante, Lenkų-Rusų dabartinių sienų kampe, prieškariniu terminu sakant — netoli Kreslaukos, Vitebsko gubernijoj. Pirmieji Indricos lietuviai iš Lietuvos iškeliavę 1893 m. Daugiausia iš Daugėliškio ir Dūkšto apylinkių, dabar lenkų okupuotų Lietuvos sričių. Įsikūrimas gana įdomus: rusų valdžia neleido lietuviams tėviškėj pirktis žemės, laikydama juos "miatiežnikais," tai grafas, Ziberg-Plioteris pardavė už 5900 rublių Indricos dvarą, matyt, ne pardavė, bet tiesiog dovanojo, nes tokia kaina dvaro nenupirksi. Dėl to Indricos lietuviai gerbia jo atmintį: ne vieno trobą puošia jo paveikslas. Iš pradžių į Indricą nusikėlė 10 jaunų porų: Milašiai, Baranauskai, Nagai, Varnai, Natkevičiai ir kiti. Ir iš to šiandien yra susidarę per 200 lietuvių. Visi seniai tebegyvena ir yra sulaukę ne tik vaikų, bet ir palikuonių — anūkų. Dar lietuvių gyvenama ir kaimuose, būtent, Bindarų, Spalviškių, ir keliuose viensėdžiuose.

Aplinkui gyvena katalikai gudai ir lenkai. Lietuvių mažuma. Tačiau pamaldas bažnyčioje lietuviai buvo iškovoję, tik gudai turėjo lenkiškų klausyti, bet lietuvių pavyzdžiu ir jie susirūpino savo gimtąja kalba melstis. Vietos lenkai netrukdė lietuviams lietuviškų pamaldų, bet pernai atsibastęs iš Lenkijos kažin koks kunigas juos sukiršinęs ir jie per lietuviškus giedojimus ėmę triukšmauti. Dėl to bažnyčiai buvo uždėtas interdiktas ir visų mylimas geras lietuvis kunigas Kurliandskis buvo iškeltas kitur. Po pusės metų bažnyčios uždarymo lietuviai vis dėlto laimėjo. Tik kunigo kol kas neturi. Lanko juos Varnavičių klebonas Lebedys. Dabar lietuviai turi ir savo pradžios mokyklą vaikeliams.

"Tr."

Lietuvą matysi skaitydamas **Katalikų Veikimo Centro** leidžiamą savaitraštį

"MŪSŲ LAIKRAŠTIS"

Jį reikia užsisakyti sau Amerikoje ir visiems giminėms ir pažįstamiems Lietuvoje.

"Mūsų laikraštis" metams kaštuoja keturi litai, pusei metų du litai.

Latvijoj, Estijoj ir Vokietijoj kaina ta pati, o visur kitur užsienyj (taigi ir Amerikoj)—trigubai brangiau.

Adresas: Lietuva, Kaunas, Laisvės Alėja 31 Nr. "Mūsų Laikraštis."

"ŽVAIGŽDUTĖ"

Mėnesinis vaikų paveiksluotas laikraštis.

Eina septinti metai kas mėnuo 32 pusl. didumo.

Tėvai, auklėtojai, šeimininkai!

Jūs troškštate savo vaikams laimės. Tai pradėkite jiems tą laimę kurti jau nuo mažų dienų. Pats pirmas tam darbas — tai įpratinti vaikas dar mažose dienose pamylėti visa, kas gera ir gražu. Tai yra visai nesunku ir nebrangu. Štai "Žvaigždutė" leidžiama vaikams šviesti, dorinti ir lavinti. Būk tikrai vaikams geras ir padaryk jiems šiemet gražią dovanėlę: užsakyk jiems "Žvaigždutę," kuri kas mėnuo jiems duos įdomių skaitymėlių, įvairių žinių, mįslių, galvosukių. Bus ir Tau malonu, kai vaikas skaitys ir džiaugsis.

Tik paabndyk — mūsų nerūgosi. Juk visai maža kaštuoja — vos 4 lit. metams.

Kaina Angelo Sargo Vaikų Sąjungos nariams 3 lit., o visiems kitiems 4 lit. metams. Užsienyje 8 litai metams 4 litai pusei metų.

Priedų duodama loterijos bilietas.

Adresas: "Žvaigždutės" Administracija, Kaunas, Liaudies Namai.

Amerika ne Lietuva; ji kiekviena turi ypatingų savybių, kurias pasilaikys visados.

Tik tas yra Amerikoj gyvenęs geras lietuvis, kuris gerai žino Lietuvos gyvenimą. Kas nori tokiu būti, turi skaityti Lietuvos Katalikų Veikimo Centro leidžiamą savaitraštį

"Mūsų Laikraštį"

Jį reikia užsisakyti sau Amerikoj ir visiems giminėms ir pažįstamiems Lietuvoje.

"Mūsų Laikraštis" metams kaštuoja ketur litai, pusei metų — du litai.

Latvijoj, Estijoj ir Vokietijoj kaina ta pati, o visur kitur užsieny (taigi ir Amerikoj) — trigubai brangiau.

Adresas: Lietuva, Kaunas, Laisvės Alėja 31 Nr. "Mūsų Laikraštis."

VAIKAI NEMYLĖS TĖVŲ

Prenumeratos kaina: metams $2.00, pusmečiui $1.00; mokslei viams metą žurnalą savo besimokantiems vaikams. Tuo suteiksite jiems džiaugsmus $1.00, pusmečiui 50c.

"Ateitis" įdomi ir nemokslei viams.

Jeigu jie nepasistengs išauklėti juos Dievo baimėje, išlavinti juos ir įdėti jiems ginklą prieš įvairius gyvenimo pavojus. Pavojingiausi žmonių priešai — girtybė, netikėjimas ir doros nustojimas. Ypačiai daug pavojų yra miestuose besimokinančiai jaunuomenei. *Geriausias besimokinančio jaunimo draugas ir vadas mokyklos suole yra jau dvidešimts metų leidžiamas katalikų mokslei viių mėnesinis* žurnalas mo, o sau palengvinsite sunkią auklėjimo naštą.

"Ateitis."

Tėvai ir motinos, nepagailėkite 10 lt. metams (5 lt. pusmečiui ir išrašykite Adr. "Ateitis," Kaunas, Laisvės Al. 8.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

MONTREAL, CANADA

Vasaros karščiai praėjo. Dėl audrų ir sausumo daug kur nukentėjo, bet mes, ačiū Dievui, neturėjome nė audrų, nė perdaug lietaus, nė sausros. Visur javai ir daržovės užderėjo.

Šv. Kazimiero parapija gyvuoja gerai. Dabar rengiasi taisyt ir malevot bažnyčią.

Pašalpinės draugijos Šv. Kazimiero, Šv. Jono Evang., Moterų Šv. Onos ir Šv. Elzbietos gyvuoja gerai.

Patartina vyrams ir moterims prie čia paminėtų draugijų prisidėti, nes draugijos tai geriausi visų draugai ir prieteliai nelaimėje.

Pašalpinės draugijos turėjo surengę pikniką. Žmonės linksmai laiką praleido. Garbė draugijoms už tokį parengimą.

Mūsų jaunuomenė irgi nesnaudžia, ypač Šv. Teresės draugija surengė išvažiavimą.

Teko sužinoti, kad jaunuomenė gavo siuntinį knygų. Bus ko skaityti.

Šiais Vytauto metais visose šalyse lietuviai darbuojasi ir rengia sukaktuvių paminėjimus. Bet šioje kolionijoje jokio visuomeninio parengimo lietuviai nedaro. Tiesa suėję būreliais pasikalba, bet taip ir pasilieka. Reikia ką nors daryti.

Darbai

Visose dirbtuvėse dirba, bet bedarbių yra daug ir žmonės negali gauti darbo. Yra daug tokių, kurie išvažiuoja į miškus ir prie geležinkelių.

Žmoneliai laukia geresnių laikų.

Montrealietis

WESTFIELD, MASS.

Rugsėjo 20 d. turėjau progą nuvykti į Westfield, Mass. Mat ten buvo rengiami šokiai eks L. R. K. S. A. pavienių narių pusiau su parapija, tad ir mudu su K. Lekecku važiavom, kad gautume pakratyti savo senas kojas. Rytojaus dieną įvyko eks Bostono apskrities suvažiavimas. Oras buvo šiltas, per tai publikos neperdaug susirinko į šokius, bet pagal didumą arba skaitlių lietuvių daugiau nė negalima norėti. Susirinkusieji gražiai linksminosi ir dvyliktą valandą ramiai išsiskirstė į namus. Ryt dieną nuėjome į lietuvių bažnytėlę 10:30 val. Bažnytėlė labai graži. Choras gražiai gieda. Klebonas kun. S. Vembrė pasakė gražų pamokslą. Po sumos tuojau prasidėjo eks apskrities suvažiavimas 12 val. Kun. S. Vembrė sukalbėjo maldą ir pasakė gražią prakalbėlę. Taipgi pasiuntė telegramą J. M. Springfieldo vyskupui O'Larry apie mūsų konvenciją. Garbė jam už tai. Nekurie gal pamanys, kad mes nukėlėme suvažiavimą per toli ir blogais norais; bet mūs išrokavimu, tai su labai gerais norais, nes vakarų krašte Mass. valstijoj kuopos jau baiga pairti, o mes dabar savo atsilankymu sudrūtinome. Tie, kurie ant mūs rūgos kad nesurengėme kur apie Bostoną, tegul padaro tiek naudos apskričiui, kiek padarė westfieldiečiai, tai mes surengsim kas du mėnesiai šiokį tokį šurum-burum. Nakvynę turėjome pas pp. A. K. Masaičius, o pietus pas p. V. Barisą.

Westfieldo lietuviai labai malonūs žmonės. Beveik visi turi savo namus, švariai ir gražiai gyvena. Su darbais ir ten skundžiasi, kad blogai eina.

Ex-Apskrities Raštininkas,

M. Vieraitis

NEW HAVEN, CONN.

Rudens sezonui atėjus prasidėjo bruzdėjimas, arba prisiruošimas prie įvairaus veikimo, kaip tai: šokių koncertų ir vaidinimų. Spalių 4 d., Moterų Sąjungos 33-čia kuopa rengia šokius su įvairiais pamarginimais ir dovanomis. Kaip girdėti, tai dar pirmą kartą šioje kolonijoje įvyks tokie įvairūs šokiai. Muzika pakviesta viena iš geriausių. Grajis lietuviškus ir amerikoniškus šokius. Visi šios kolonijos ir apylinkių kolonijų lietuviai nepraleiskite šios linksmos progos.

Alma

10 DIDŽIULIŲ TOMŲ

(turinčių arti 5000 pusl.)

Norįs kiekvieno lietuvio inteligento biblioteką, kuris skaitė "Židinį," didžiausią mėnesinį literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiš.kojo gyvenimo žurnalą, nuo pat jo leidimo pradžios. Bet "Židinys" darosi kaskart įdomesnis, ir tiesiog būtų nedovanotina, jeigu kuris inteligentas, vistiek kurios profesijos jis bebūtų ir kur begyventų, jo neprenumeruotų ir neskaitytų bent nuo 1930 metų pradžios.

"Židinio kaina Amerikoje: met. —$4.50, pusm.—$2.50; Lietuvoje: met. — 35 lt., pusm. — 20 lt.

Adresas: KAUNAS, Laisvės A-

Įdomi knyga "Kalėjimuose pas bolševikus." Parašė kun. P. Dogelis. Jis pats pergyveno tai, ką parašė. Galima ją gauti pas autorių už 3 litus su persiuntimu į Ameriką. Kreipkitės adresu: **Kaunas, Kan. P. Dogelis, Bazilika, Lietuva.** Knyga įdomiai parašyta, ir nemaža—160 puslapių.

GIMINĖS IR PAŽISTAMI

Jūsų giminės ir pažįstami Lietuvoj, beabejo, nori žinoti, ką veikia Amerikoj katalikės moterys. Atsiųskite 2 dol. ir 50c. "MOTERŲ DIRVAI" o ji per ištisus metus keliaus Lietuvon ir visą papasakos.

"MOTERŲ DIRVA" yra vienatinis Amerikos lietuvių katalikių moterų žurnalas, leidžiamas Moterų Sąjungos. Joje šale straipsnių aktualiais moterų klausimais, šale žinių iš viso pasaulio moterų gyvenimo, nuolatos eina šie skyriai: 1) Vaikų auklėjimas, 2) Sveikata, 3) Namų ūkis, 4) Mandagumas, 5) Literatūros skyrius ir kiti.

"MOTERŲ DIRVA" yra papuošta gražiais viršeliais ir vinjetėmis. Jos formatas (didis) yra toks, kad po metų galima pasidaryti daili knyga. Nelaukite ilgai. Siųskite pinigus tuojau ir "MOTERŲ DIRVA" pradės eiti Lietuvon.

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

"MOTERŲ DIRVA"

2322 W. 24 Street, Chicago, Ill.

VIETINĖS ŽINIOS

SUSIRINKIMAI VYTAUTO ŠVENTĖS REIKALU

Sekmadieny po pietų, bažnytinėje svetainėje įvyko du susirinkimai vietos Federacijos skyriaus ir Federacijos Apskrities rengimo komiteto Vytauto Didžiojo ir Vilniaus vadavimo šukaktuvių reikalu. Nutarta spalių 12 d. daryti paradą gatvėmis. Į So. Bostoną suvažiuos iš Montello, Norwood, Stoughton ir kitų miestelių ir bažnytinėje salėje susigrupavę eis į Boston Common. Į Cambridge suvažiuos iš West Lynn, Lawrence, Lowell, Nashua, ir kitų kolonijų ir eis į tą pačią vietą. Ant Boston Common persigrupuos ir bendrai eis į šv. Kryžiaus Katedrą. Nutarta paimti du benų: vienas bus So. Bostone, o kitas Cambridge.

Vyriausiu maršalu išrinktas Vincas Kališius.

Susirinkimo dalyviai pasiėmė tikietų į koncertą ir Vytauto ženklelių. Kiekvienam, kuris pirks tikietą į koncertą duos Vytauto ženklelį dykai. Ženklelius pardavinės ir atskirai po 10 centų.

Dalyvaujantieji parodoje ir turintieji ženklelius gaus visur pirmenybę.

Iš raportų kun. J. Švagždžio ir varg. M. Karbausko paaiškėjo, kad programoje dalyvaus 10 chorų. Bendram didžiuliam chorui vadovaus komp. J. Žilevičius.

Chorai giedos katedroje ir svetainėje.

Katedroje pamokslą pasakys Tėvas marijonas kun. Petrauskas, neseniai atvykęs iš Lietuvos. Palaiminimą suteiks J. E. kardinolas O'Connell.

Symphony Hall choral dainuos ir kviečiami kalbėti senatorius David Walsh, gub. Allen, majoras Curley ir adv. Milleris iš Worcester.

Susirinkime dalyvavo labai darbščiausieji asmenys ir jų vadai kunigai F. Virmauskis, J. Švagždys ir F. Juškaitis.

Visas darbas eina gražiai ir entuziastingai. Plačioji visuomenė šį gražų ir kilnų mūsų darbuotojų darbą turėtų paremti, nes tai daroma visos mūsų tautos vardu. Tad kviečiame visus kuo gali prisidėti, kad spalių 12 d. padarytume mūsų išeivijos istorine diena.

Tą dieną visi lietuviai turėtų išeiti į paradą ir dalyvauti iškilmėse.

R.

PRASIDĖJO MISIJOS

Sekmadieny 7 val. vakare misijonierius kun. Petrauskas marijonas, neseniai atvykęs iš Lietuvos, pradėjo vienos savaitės dvasines misijas moterims, šv. Petro bažnyčioj. Gerb. misijonierius turi didelę iškalbą ir platų prityrimą pamokslininkauti. Įžanginiame pamoksle jis vaizdžiai išdėstė misijų reikalą ir naudą.

Bažnyčioje paskelbta misijų tvarka maždaug šiokia: Rytais šv. mišios bus reguleriai laikomos valandomis 7:30 ir 9-tą. Neilgas pamokslas bus sakomas 9:30. Išpažintys bus klausomos kas rytas. Vakarais 7:30 val. sugiedama giesmė. Seks pamokslas, rožančius, litanija, palaiminimas, daiktų šventinimas ir išpažinčių klausymas.

Po moterų misijų bus dar po išties savaitę misijos vyrams, mergynoms, vaikynams.

Sekmadieny per visas pamaldas gerb. misijonierius ir vietinis klebonas kvietė visus lietuvius šia išganymui patogia proga — šv. misijomis pasinaudoti.

Misijonierius yra išsitaręs, kad jis trokštąs pagelbėti ir tiems lietuviams, kuriems yra sunku tikėti. Būtų gera, kad atsitraukusieji nuo Išganytojaus tikėjimo kreiptųsi asmeniškai prie jo misijonieriaus.

Kviečiys

KAS PAMETĖ PINIGUS ATSIŠAUKITE

pas Joną Zaparacką. Radau ant Stanford St., arti North Station. 19 Gold St., So. Boston.

ŠKRYBĖLIŲ MAINAS

Kas po LDS. šėmio vakarienės išėjo pasiėmęs nesavo skrybėlę ir dang prasteanę lai kreipiasi pas p. Valatką arba svetainės prižiūrėtoją p. Ambrozą, 492 E. Seventh St. ir galės padaryti mainą ir pasiimti savo geresnę skrybėlę.

R.

SEKMADIENINĖ MOKYKLA

Pereitą sekmadieny šv. Petro bažnyčioje prasidėjo "Sunday School." Šv. Tėvas savo žodžiais pasako mums, kąd "katalikiškas auklėjimas prasideda namie pas tėvus." Namie vaikai girdi pirmus žodžius nuo savo tėvų ir čionai yra pradžia jų mokslo ir auklėjimo." Tėvų pareiga vaikus išauklėti gerais katalikais. Stiprų tikėjimo pamatą vien tik namuose galima vaikui duoti.

Šeima yra vieta, kur vaikai dvasišką auklėjimą pradeda. Pirma mokykla vaiko yra šeimoje. Tą brangų turtą tikėjimo vaikai įsigija nuo savo tėvelių, kurie ir senatvėje jiems duoda stiprybę nuliūdimo valandose. Tad tėvai turi raginti savo vaikus ir vesti juos į pamokas bažnyčioje. Vaikui augant jo mintys platinasi ir jis nori daugiau sužinoti apie tikėjimą. Tas šaltinis kur jis gali tą mokslą pasisemti ir yra sekmadieninė mokykla bažnyčioje. Tėvai duoda pradžią, o mokykloje visi dvasiškieji dalykai yra paaiškinami ir išdėstomi. Tėvai blogą vaikams niekados nevelina. Mokykla yra vieta, kur mokina tą patį ką Kristus gyvendamas ant žemės mokino. Jis mokino mus kaip reikia Dievą garbinti, tarnauti ir Jį mylėti. Dievas reikalauja iš mūsų, kad mes naudotumės proga pramokti daugiau apie Jį, nes ateis diena kada turėsime duoti apyskaitą iš savo darbų. Šventas Tėvas teikia didelius atlaidus visiems vaikams, kurie lankosi "Sunday School." Tai nesunku vaikams vieną valandą į savaitę ateiti pasimokyti apie tikėjimą. Tėveliai turėtų nusistatyti, kad vaikai eitų į mokyklą ir apie tikėjimą giliai žinotų.

Proxy

SMULKIOS ŽINUTĖS

Antradienio vakare po misijų pamaldų įvyksta Lietuvos Dukterų Draugijos susirinkimas reikalui jubiliejaus visuomeninio apvaikščiojimo kus įvyks spalių 12 d.

* * *

Vaikų sekmadieninė mokykla — Sunday School prasidėjo sekmadieny po pietų. Vaikų ir mokytojų pribuvo daug. Toliau jų bus daugiau, beabejo.

* * *

Sekmadieny nors būta keli išvažiavimai, moterų į savo misijas prisirinko pilna bažnyčia. Jos visos didžiuojasi misijomis.

* * *

Šį vakarą atsidaro vakarinės mokyklos. Daug lietuvių paprastai lankosi į Bigelow School.

* * *

Šį vakarą vėl bus prof. Žilevičius į visų chorų praktiką, kurs įvyksta 8 val. pobažnytinėj salėje. Visi choristai ir jų vadai kouoliausia veikia, kad tik giesmės ir dainos geral pavyktų per ateinantį jubiliejaus paminėjimą.

* * *

Trečiadieny prasideda Panelės Rožančiavos mėnuo. Nuo tos dienos iki lapkričio antrai dienai kaip visose taip ir mūsų bažnyčioje bus kalbamas rožančius, skaitoma litanija ir maldos prie šv. Juozapo. Visiems katalikams yra proga šiuo gražiu būdu pagarbinti Dievo motiną.

Rap.

DU LIETUVIU ARESTUOTI
Kaltinami namo padegimu

Pereitą šeštadieny kilo gaisras keturių šeimų name, 176 W. 4-th St.

Du gaisrininkai pavojingai apdegė begesindami ir aštuoni kiti aptroško.

Policija areštavo du nušiurėtus sime kitame numery.

IMIGRANTŲ PROBLEMOS

Dienos Šviesos Taupymo Laikas—"Daylight Saving Time"

Klausimas: Ar visos valstijos užlaiko dienos šviesos taupymo laiką "Daylight Saving Time?"

K. A., Newark, N. J.

Atsakymas: "Daylight Saving Time" prasidėjo karo laiku kuomet reikėjo taupyti kurą. Nėr priverstinas ir nėr universališkas. Connecticut ir Maine valstijos įvedė įstatymus draudžiant nustatymą laikrodžių viešose vietose pagal "daylight saving time." Kad nors tose valstijose bankai, krautuvės ir abrikai užlaiko naują laiką. "Daylight Saving Time" prasideda balandžio 27 d. ir baigiasi rugsėjo 28-tą dieną.

"Partijos Linijos" Kongrese

Klausimas: Ar negalite man pranešti kaip susideda Kongreso butai kaslink partijų, Man žingeidu rinkimai.

T. C., New York City

Atsakymas: Iš 96 senatorių, 56 yra republikonai, 39 demokratai ir 1 darbo-ūkininkas. Atstovų Bute yra 435 nariai. Iš tų, 266 yra republikonai, 165 demokratai ir 1 darbo-ūkininkas. Šiuom rašymu trys mirė ir vietos neužimtos.

Svetimose Kalbose Knygos

Klausimas: Sulig naujo tarifo akto iš 1930 m. kiek reikalaus muito už knygas svetimose kalbose?

A. C. V., New York City

Atsakymas; Nekurios knygos įleidžiamos už dyką. Muito Biuras, tik pereitą dieną, įsakė visiems muito kolektoriams įleisti už dyką "knygas, knygutes svetimų rašytojų ir atspauzdintas svetimose kalbose."

F. I. I. S.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

PASMERKĖ KAŽKOKĮ PIRĄ

Londonas. — Iš Karačio pranešama, kad įtakingas musulmonų viršininkas Pir De Pigaro, kurį tūkstančiai žmonių Sukuro srity gerbia, kaip šventąjį, pasmerktas 10 metų kalėti ir sumokėti 2,000 rupijų pabaudos už ginklų įstatymo sulaužymą ir už žmogaus sekvestravimą. Piro suareštavimas ir byla buvę panašūs į pasakojamą iš arabų "Tūkstančio ir vienos nakties." Piras gyveno tvirtovėj, apsuptoj aukštų kainų. Jis buvo apkaltintas 27 punktais, tačiau nuo žmogžudystės kaltinimo buvo išteisintas.

NAUJAS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Buenos Aires pradėjo eiti naujas lietuviškas laikraštis "Švyturys." Laikraštį leidžia Argentinos lietuvių katalikų šv. Kazimiero bendruomenė. "Švyturys" žada eiti tautiškumo obalsiais ir ypatingai rūpintis vietos lietuvių gyvenimu ir reikalais. Laikraštis bus savaitinis.

Dabar Argentinoj išeina jau penki lietuvių laikraščiai.

UKRAINIEČIAI NETURI VIETOS SAVO TĖVYNĖJE

Ukrainiečiai lenkų spaudžiami nebegali mokytis savo gimta kalba aukštoje mokykloje ir dėl to priversti emigruoti į užsienius mokytis. Tai didelė skriauda didelei tautai, tačiau užsieniuos gyvendami ukrainiečiai neabejotinai kovos su lenkais dar labiau, kad galėtų grįžti į laisvąją Ukrainą.

KURIUOSE UNIVERSITETUOSE STUDIJUOJA DAUGIAUSIA SVETIMTAUČIŲ

Statistinėmis žiniomis, 1928 m. Vokietijoj studijavo aukštosiose mokyklose 5917 svetimtaučių studentų, Prancūzijoj 14,368, Didžiojoj Britanijoj 5168 ir Jungtinėse Valstybėse 8932. Prancūzija šiuo atveju užima pirmą vietą. Prancūzijos universitetų tarpe daugiausia svetimtaučių lankomas Paryžiaus Sorbonos universitetas.

KUN. SIMANO PAUTIENIAUS STIPENDIJŲ FONDAS VILNIEČIAMS

Kaunas. 1922 metais mirusio Philadelphia, Pa. mieste Amerikoje kun. Simano Pautieniaus fondas apie 1 milijonas litų, kurio nuošimtis skirtas studentų stipendijoms; mums tenka patirti, kad mirusiojo testamente esą aiškiai parašyta, kad stipendijas jis skiria lietuvių universitetui Vilniuje lietuviams studentams katalikams. Kas dabar naudojasi kun. S. Pautieniaus stipendijomis, mes nežinome, tik galime pasakyti, kad Vilniaus lietuviai katalikai studentai tų stipendijų negauna. Reikėtų mirusiojo valią vykinti ir kun. S. Pautieniaus stipendijų fondą skirti vilniečiams.

MASKVOJ VISI VAIKŠČIOS BASI

Bolševikų išleistas įsakymas išduoti tik po vieną batų porą fabrikų darbininkams. Tuo būdu batus gaus tik apie 300 tūkstančių žmonių, o apie 2 milijonu žmonių pasiliks be batų. Šiaip jei kur atsirastų batus pirkti, tai vistiek darbininkai neįstengs nusipirkti, nes viena pora kainuoja vieną trečdalį darbininko mėnesinės algos. Bolševikų žemės "rojuj" kitaip ir negali būti.

asmenys. Pasirodė, kad tai buvo Pranas Jonaitis ir Jonas A. Kašėta, kaipo mortgigieriai.

Policijos stoty 6 per keletą kartų klausinėjant Jonaitis esą prisipažinęs, kad jis buvęs Kašėtos pasamdytas pagelbėti padegti. Jis sakęs, policija sako, kad Kašėta pažadėjęs jam duoti tam tikrą sumą kuomet iškolektuosiąs inšiurance.

Kašėta, sulig inspektoriaus Reardon pareiškimo, prisipažinęs, kad jis su Jonaičiu popierines bages su gazolinu name padėjęs, bet užginčijęs, kad jiedu padegę namą.

Policija padarė inivestigaciją ir rado, kad pirmą mortgičių turi Federal National Bankas ir namo savininkas esąs Povilas Libikas, gyv. 256 E. 9th St.

Bet Libikas aiškinasi, kad jis nesąs to namo savininku.

Kaip tas visas išsiaiškis paduo-

LIETUVIAI URAGVAJUJE

"Lietuvis Brazilijoj" idėjo platų straipsnį apie lietuvių gyvenimą Uragvajuje. Straipsny rašoma, kad Uragvajuj darbininkai geriau apsaugoti nuo išnaudojimo, kaip Argentinoje. Laukų darbai esą sezoniniai. Lietuviai daugiausia dirba gyvulių skerdyklose, kur darbas labai sunkus, nors atlyginimas ir pakenčiamas. Ten kartais tenka dirbti po 12 valandų. Laikraštis pastebi, kad atvykę lietuviai apie tokį darbą Lietuvoj ir sapnuoti nesapnavo, o Uragvajuj mielai dirba. Bet ir tokį darbą kartais sunku gauti.

PASIBAIGĖ TARPTAUTINIS KOOPERATININKŲ KONGRESAS

Vienoj pasibaigė 13-tas tarptautinis kooperatyvų kongresas, kuriame dalyvavo 554 delegatai iš 35 valstybių. Kongreso diskusijų svarbiausieji klausimai buvo: 1) suartinimas vartotojų ir žemės ūkio gamintojų bendram kooperatyvų darbui, 2) kova su narių įsiskolinimų vartotojų bendrovėse. Taip pat padaryta realesnių žygių tarptautinei kooperatyvų didmenų bendrovei įkurti ir labiau suartinti kooperatinių bankų veikimui įvairiose šalyse. Paaiškėjo, kad kooperatiniai bankai jau tiek turi lėšų, kad negali jų suvartoti vietos kooperacijos reikalams ir dėl to gali dalį tų atliekamų lėšų perduoti tų šalių kooperatyvų bankams, kur trūksta kapitalų arba jie brangūs.

Tarptautinės kooperatyvų sąjungos pirmininku išrinktas jau trejus metus buvęs tos sąjungos pirmininku suomis Vainio Tanner. Nuo Lietuvos kooperatyvų į centralinį komitetą išrinktas prof. Šalčius.

RUDENINĖ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Spalių 11 dieną, Švedų Amerikos Linijos nauju motorlaiviu **M. S. Kungsholm** išplaukia lietuvių lietuvių ekskursija į Lietuvą, per mūsų nuosavą uostą **Klaipėdą**. Šios ekskursijos palydovas p. J. V. Adomaitis, Lietuvos Šaulių Sąjungos spaudos atstovas, kuris išbuvęs apie tris mėnesius Amerikoj grįžta Amerikon.

Ši ekskursija tuomi garbinga, kad jos dalyviai suspės parvykti į iškilmingiausią Vytauto Didžiojo iškilmių dieną, **Kaune spalių 27 d.** Tad visi, kurie manote šį rudenį aplankyti Lietuvą ar joje apsigyventi, važiuokime **rudenine ekskursija spalių 11 dieną**, su p. J. V. Adomaičiu priešaky.

Turistas

"BLUE COAL"

Tai geriausis kietas ir švarus anglis ką kada buvo išneštas ant žemės paviršiaus. Ilgai dega o mėlsva spalva patikrina jo vertę. Duok už sakymą šiandien. Tiktai pateleionuok

So. Boston 3403

BATCHELDER WHITTEMORE COAL COMPANY

463 Broadway, South Boston

DRAUGIJŲ VALDYBŲ ADRESAI

ŠV. JONO EV. BL. PAŠALPINĖS DR-JOS VALDYBA

Pirmininkas — Motiejus Žioba, 36 Mt. Ida Rd., Dorchester, Mass. Telephone Columbia 5431
Vice-Pirmininkas — J. L. Petrauskas, 24 Thomas Pk., So. Boston, Mass.
Prot. Raštininkas — Jonas Glineckis, 5 Thomas Park, So. Boston, Mass.
Fin. Raštininkas — Matas Šeikis, 256 E. Ninth St., So. Boston, Mass.
Iždininkas — Andriejus Naudžiunas, 885 E. Bondway, So. Boston, Mass.
Maršalka — Jonas Zaikis, 7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėldienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų, Parapijos salėj, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

ŠVENTO PETRO IR POVILO DR-JOS VALDYBA

Pirmininkas — Jonas L. Petrauskas, 24 Thomas Park, So. Boston, Mass.
Vice-Pirmininkas—Juozas Jackevičius, 92 Sawyer Ave., Dorchester, Mass.
Prot. Raštininkas — Kazys Rustelis, 446 E. 6th St., South Boston, Mass.
Fin. Raštininkas — Juozas Gusevičius, 27 Tampa St., Mattapan, Mass.
Iždininkas — Vincas Kališius, 67 G Street, South Boston, Mass.
Tvarkdaris — Petras Geležinis, 14 Vinton St., South Boston, Mass.
Draugijos susirinkimai buna kas pirma nedėldienį kiekvieno mėnesio 2 val. po pietų, Parapijos salėj, 492 E. Seventh St., So. Boston, Mass.

D. L. K. KEISTUČIO DR-JOS VALDYBOS ADRESAI 1930 M.

Pirmininkas — Antanas Macejunas, 450 E. Seventh St., So. Boston, Mass.
Vice-pirm. — Povilas Žirolis, 554 E. Fifth St., So. Boston, Mass.
Protokolų Rašt. — Adolfas Navickas, 274 Bolton St., So. Boston, Mass.
Finansų Rašt. — Juozapas Vinkevičius 450 E. Seventh St., So. Boston, Mass
Kasierius — Andrius Žalieckas, 702 E. Fifth St., So. Boston, Mass.
Maršalka — Kazimieras Mikailionis, 906 E. Broadway, So. Boston, Mass.
Draugija D. L. K. Keistučio laiko mėnesinius susirinkimus kas antrą nedėldienį kiekvieno mėnesio Lietuvių Svetainėj kampas E ir Silver Sts. So. Boston, Mass., 1-mą valandą po pietų. Ateidami ataiveskite draugnaujų narių su savim prie draugijos priraašyti.

L. R. K. SALDŽ. ŠIRDIES V. J. PAŠALPINĖS DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas — V. T. Savickas, 451 E. Seventh St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirmininkas — A. Naudžiunas, 885 E. Broadway, So. Boston, Mass.
Prot. Raštininkas — V. Tamoliunas, 40 Marine Rd., So. Boston, Mass.
Fin. Raštininkas — D. Lingevičius, 62 Adams St., Dorchester, Mass.
Kasierius — P. Kleponis, 266 Bolton St., So. Boston, Mass.
Tvarkdaris — J. Leščinskas, 141 Bowen St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas antra pirmadienį kiekvieno mėnesio 7:30 val. vakare, pobažnytinėj svetainėj, Fifth St., So. Boston, Mass.

ŠV. KAZIMIERO R. K. DR-JOS VALDYBOS ADRESAI

Pirmininkas — J. Grubinskas, 24 Prescott St., Readville, Mass.
Vice-Pirmininkas — J. Markellonis, 140 Bowen St., So. Boston, Mass.
Prot. Raštininkas—Vincas Paplauskas, 116 Bowen St., So. Boston, Mass.
Fin. Raštininkas — M. Šeikis, 256 E. Ninth St., So. Boston, Mass.
Kasierius — F. Grendelis, 237 W. Fifth St., So. Boston, Mass.
Maršalka — J. Zaikis, 7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas antrą nedėldienį kiekvieno mėnesio Parapijos salėj, 492 E. Seventh St., South Boston, Mass.

LIETUV. DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS ŠV. VALDYBA

Pirmininkė — Teklė Ašmenskienė, 68 G St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirmininkė — F. Zaleckienė, 448 Cambridge St., Cambridge, Mass
Prot. Raštininkė — Ona Siaurienė, 443 E. 7-th St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 3422-R.
Fin. Raštininkė—Marijona Markoniutė 664 E. Eighth St., So. Boston, Mass.
Iždininkė — Ona Staniuliutė, 105 West 6-th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė, 1512 Columbia Rd., So. Boston, Mass
Kasos Globėja — E. Janušonienė, 1426 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vakare, pobažnytinėj svetainėj.
Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.

PARDUOSIU PIGIAI

Dviejų ir šešių šeimynų namą So. Bostone ant Ketvirtos gatvės, kadangi užpuolė reikalauti visus pinigus atmokėti morgičiaus ant namų Dorchester. 12 Mellen St. Tel. Talbot 8794. (S.-3)

TIKRAS BARGENAS

2-jų šeimynų namas, $70.00 į mėnesį įeigų. Barnė, vaisinių medžių, 44,112 pėdų žemės (vienakras) galima išdirbti. Reikalinga pinigų. Apžiūrėk ir paduok pasiūlymą. Kreipkitės į "Darbininko" Adm. (R.-30)

KAM REIKALINGA VIETA DĖL OFISO

prašome kreiptis dėl visų informacijų "Darbininko" Administracijon.

Prof. A. Židanavičiaus

MUZIKOS MOKYKLA

SMUIKA-PIANAS

Lekeijos duodamos privačiai kaip mažiems taip ir suaugusiems sulig programo Muzikos Konservatorijų. Pamokos aiškinamos lietuvių kalboje.

759 Columbia Rd., Dorchester
Tel. Columbia 0176

PER DU METU IŠMOKĖTI

PLUMBING ir HEATING

POWERS MEHEGAN CO.,
500 Broadway
Tel. S. B. 4599 — Milton 6211

PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

D. A. ZALETSKAS

GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS

877 ir 443 Cambridge Street
Cambridge, Mass.
Telephone University 8831-W.

Tel. So. Boston 0828

LIETUVIS DANTISTAS

DR. M. V. CASPER

(KASPARAVIČIUS

511 E. Broadway, So. Boston

Ofiso Valandos:

Nuo 9 iki 12 ryte ir nuo 1:30 iki 5 ir nuo 6 iki 8 val. vakare. Ofisas uždarytas subatos vakarais ir nedėldieniais, taipgi seredomis nuo 12-tos dieną uždarytas.

Taipgi nuimu ir X-ray

Lietuvis Dantistas

DR. S. A. GALVARISKI

(GALINAUSKAS)

414 Broadway, So. Boston

Tel. So. Boston 2300

Ofisas atdaras nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 1:30 iki 5:30 po piet ir nuo 6 iki 9 vakare. Šventą dieną pagal susitarimą

Tel. So. Boston 2660

LIETUVIS DANTISTAS

A. L. KAPOČIUS

251 Broadway, South Boston

("Keleivio" name)

Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nuo 1:30—6 ir nuo 6:30—9 vakare. Seredomis nuo 9—12 val. diena. Subatomis nuo 9 iki 6 vak. Nedėliomis nuo 9 iki 12 (pagal susitarimą).

Tel. Porter 3789

JOHN REPSHIS, M. D.

(REPŠYS)

Lietuvis Gydytojas

Ofiso Valandos: 2—4 ir 7—9

881 Mass. Ave., arti Central Sq.
Cambridge, Mass.

VIZITA Į NAMUS

Ant Vietos ir Apylinkėj

Atsilankyk, parašyk ar telefonuok. Idant tą dieną padaryti vizitą, kia ofise pranešti prieš val. ryto. Tel. Capitol Apylinkėj reikia [illegible] arba 5 dienose iš anksto.

Dr. Grady, 327 Tremont

Valandos: Antradieniais, [illegible] dieniais ir šeštadieniais 10—[illegible] ta, 2—5, 7—8 vakare; [illegible] niais 10—12 tiktai.

IŠ DIDŽIOJO NEW YORK'O IR NEW JERSEY

BROOKLYN, N. Y.

Rugs. 21 d. Karalienės Angelų par. salėje, Didžiojo New Yorko Feder. apskrities įvyko mitingas. Dalyvavo virš 20 draugijų atstovų. Mitingą atidarė p. Krušinskas malda.

Apkalbėjus bėgamus reikalus tartasi spalių 9 d. reikalu. Pasirodžius, kad prieš spalių 9 d., visi nedėldieniai užimti paminėjimais, tai visas reikalas palikta tolimesniam laikui, o spalių 9 dieną nutarta užprašyti šv. mišias, kurios bus Karalienės Angelų bažnyčioje minimą dieną.

Raginta, kad Rugs. 28 d. visi lietuviai važiuotų į Dexter Park, kur buvo švenčiama Vilniaus vadavimo šventė. Tokias šventes žadama rengti kiekvieną metą tol, kol Vilnius bus Lietuvos priešų rankose.

Pirmin. praneša ir ragina, kad spalių 5 d. visi važiuotų į šv. Patricko katedrą New Yorke. Šiose pamaldose dalyvaus New Yorko kardinolas ir vyskupai. Pradžia tos 5 val. po pietų. Lietuviai raginami pribūti laiku į bažnyčią.

Pirmin. praneša iš Lietuvos politinės padėties. Sako, eina gandas, kad Valdžia žadanti uždarytiįnaikinti studentų ateitininkų-katalikų organizaciją. Ši organizacija gyvavo net 20 metų. Rusų valdžia ją persekiojo, na ir patys "lietuviai" ja neišsitenka. Yra spėjama, kad Lietuvos valdžia ir jos vadai pradeda eiti masonerijos pėdomis ir jos uždavinius pildyti. Gi masonų vadai daugumoje žydai.

Iškelta sumanymas kviesti į Fed. Apskr. susirinkimus informacijų tikslais visas L. R. K. S. A. ir Lietuvos Vyčių kuopas ir kitas draugijas, chorus, kad jos prisiųstų atstovus į mėnesinius mitingus. Čia kreipiama domė į Maspetho, Blisville ir New Yorko kolonijas.

Sekantis apskrities mitingas bus spalių 19 d. 7:00 val. vakare šv. Jurgio par. salėje C. Brooklyne.

Rap.

BROOKLYN, N. Y.

Spalių pamaldos

Apreiškimo bažnyčioje spalių mėn. pamaldos bus kas dieną. Karalienės Angelų bažnyčioje bus tiktai trečiadieniais ir penktadieniais 7:30 val. vakare.

ELIZABETH, N. J.

Šios kolonijos draugijos nesnaudžia. Pavyzdžiui 7 d. rugsėjo įvyko Tretininkų balius, kurio visą pelną atidavė šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijai.

21 d. rugsėjo didelį balių suruošė šv. Rožančiaus draugija. Pusę pelno skyrė parapijos naudai. Pažymėtina, kad šiame baliuje pirmą kartą Elizabeth'e grojo lietuviškas parapijinis choro benas susidedąs iš 12 jaunuolių. Daugumoje draugijų parengimai atliekami parapijos svetainėj.

Taip pat pažymėtina, kad 19 d. rugsėjo įvyko Liberty boys šokių vakaras suruoštas Lietuvių Laisvės svetainėj.

Parapijos choras po vasarinių atostogų pradėjo praktikas. Šiame sezone choras numato suruošti bent keturis vakarus: du linksmaus pobūdžio ir du rimtus. Daug lengviau chorui būtų savo veikimą išplėsti jeigu chore būtų daugiaus narių. Nors nemalonu, bet reikia pažymėti, kad Elizabeth'e jaunimas tautiniuose parengimuose dalyvauti vengia. O jaunimo yra daug ir gražaus. Čia greičiausia bus apsileidimas tėvų, kad nesiunčia savo vaikų prie choro.

Rugsėjo 18 d. pas muz. J. Žilevičių įvyko apylinkės chorų vedėjų suvažiavimas. Tartasi dėl D. L. K. Vytauto ir Vilniui vaduoti šventės rugsėjo 28 d., sekmadieny, Dexter Parke ir dėl 5 d. spalių bažnytiniam paminėjimui Vytauto, šv. Patriko katedroje, New Yorke. Abiejuose parengimuose diriguos muz. J. Žilevičius. Šiame suvažiavime dalyvavo šie vargoninkai: A. Visminas, Stanišauskas, Brundza, Dulkė.

Plačiai žinomas Brooklyno chorų tarpe Jurgis Stačiokas laikinai apsigyveno Elizabeth'e ir studijuoja vargoninkavimą pas muz. J. Žilevičių. Atvažiuodamas į Elizabeth'ą atsivežė gražius 8 balsų vargonus, kuriuos gerb. kleb. J. Simonaičiu sutikus pasistatė parapijos svetainėj.

Ši kolonija organizuotai ruošiasi dalyvauti 5 d. spalių šv. Petriko katedroje New York bažnytiniame Vytauto paminėjime. Manoma vykti dekoruotis autobusais, panašiai kaip buvo važiuojama birželio 1, į Vytauto paminėjimą, "Dainos Šventėj," Carnegie Hall, automobilais ir autobusais. Tuomet buvo vadas kleb. J. Simonaitis, lydėjo policijos būrys, kad niekur nebūtų gražaus demonstrantų busų sutrukdymas.

Baigiusieji parapijos mokyklą yra susiorganizavę į Alumnų organizaciją, kurios priešaky stovi kolegijos studentė S. Navikiutė. Prie šios organizacijos priklauso didelis būrys jaunuolių, daugiausia mergaitės, turi kasoj $400 ir mano iš parapijos išnuomuoti gabalą tuščios žemės ir ten įtaisyti tenisą, o ateity mano net savo namus su skaitykla ir sporto rengimais įsitaisyti. Sveikintinas dalykas ir visapusiai remtinas, tik gaila kad nė vienas narys nepriklauso prie bažnytinio choro. Gal ateity susipras.

Suvalkietis

PRANEŠIMAS

L. R. K. S. A. N. Y. ir N. J. apskričių kuopoms

Šiuo pranešu visoms New York ir New Jersey apskr. kuopoms, kad yra šaukiamas šių apskričių kuopų valdybų ir jų atstovų suvažiavimas š. m. spalių mėn. 19 d. 2 val. po piet, Knights of Lithuanian Lodge 90 salėje, 6 Davis Ave. ir Dukes St. kampas, Harrison-Kearney, N. J.

Visos kuopos ir tos, kurios pirmiau savo atstovų neatsiųsdavote, malonėkite išrinkti ir atsiųsti savo atstovus į šį apskr. suvažiavimą. nes turėsime daug svarbių dalykų mūsų apskričių ir visos organizacijos gerovei aptarti.

Kviečiama visi atstovai ir katalikų veikėjai kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

St. Lukoševičius, apskr. rašt.
155 Berry St.,
Brooklyn, N. Y.

BROOKLYNO IR APYLINKĖS LIETUVIAMS

Šiuomi pranešama, kad Jurgis Tumasonis yra įgaliotas rinkti "Darbininko" prenumeratas, pagarsinimus ir spaudos darbus. Jo adresas:

J. TUMASONIS,
1356 E. 91 St., Brooklyn, N. Y.

KIEK KATALIKŲ DALYVAUJA MISIJOSE

"Propaganda Fidei" organas "Misiones Catholicae" neseniai pranešė tokių statistinių žinių apie katalikų misijų būvį.

Misijų reikalams tarnauja 500 su viršum kunigų, brolių bei seserų institutų. Misijų personalas susideda iš 12,952 kunigų, 5,110 brolių, 28,112 seserų. Šie asmens darbuojasi 374 bažnytinėse provincijose 81 šalyje, ir apimančiose 51 tautą. Toms provincijoms vadovauja 281 vyskupas ir 91 apaštališkasis prefektas. Be to, katalikų misijose darbuojasi didelis skaičius nedvasiškių: 51,507 katekistai, 38,678 mokytojai, 25,684 krikštytojai. Misijas aptarnauja 226 gydytojai ir ligonių slaugytojai.

Bendras misijų šalyse katalikų skaičius yra 13,345,-373: Europos srityse 1,041,-899, Indijoj ir Birmoj 3,-172,340, Indokinijoj 1,237,-338, Kinijoj 2,373,677, Afrikoj 3,202,993, Malakoj ir Oceanijoj 596,534, Amerikoj 2,280,541.

Nuo 1926 m. birželio iki 1927 m. birželio mėn. buvo 8,032 mok. Viso mokyklų y- 479,955. Mirties pavojuj pakrikštyti 655,607.

Visose misijų šalyse yra 45,826 bažnyčios bei koplyčios. Bet tik 13 proc. jų turi po 500 lankytojų. Vietinius kunigus ruošia 103 didelės ir 206 mažos kunigų seminarijos. Pirmose mokosi 2,495, antrose—7,476 klierikai. Katekistų mokyklų yra 638 su 15,896 mokiniais, normalinių mokyklų 156 su ra 31,418 su 1,521,710 mokinių. Labdarybės darbams tarnauja: 691 ligoninės, kuriose 1927 metais gydėsi 283,503 žmonės; 1,848 vaistinės, kurios aptarnavo 11,-066,849 žmones; 1525 privačios prieglaudos su 81,240 vaikų; 299 senelių prieglaudos su 11,332 žmonėmis; 81 raupsuotųjų prieglauda su 14,060 ligonių ir 134 įvairios kitos labdarybės įstaigos, aprūpinančios 9,966 nelaiminguosius. Misijų reikalams tarnauja 164 spaustuvės.

"Rytas"

PEREITIS METAIS IMIGRACIJA SUMAŽĖJO NET 13.6%

Iš viso, 446,214 ateivių įleista į šią šalį pereitais fiskališkais metais baigiant birželio 30 d., 1930. Iš tų, 241,-700 buvo imigrantai ir 204,-514 neimigrantai. 272,425 ateiviai išvažiavo per tą patį laiką, tokiu būdu metai užsibaigė su padidėjimu iš 173,789 ateivių šioje šalyje. 1929 m. padidėjimas buvo 226,829 ateiviai.

Abelnai, imigracija iš Europos nupuolė net 7%, kuomet iš Didžiosios Britanijos ir Šiaurinės Airijos padidėjo net 54.8%. Didžiausias sumažėjimas buvo Skandinavų šalių nupuolė nuo 17,-379 iki 6,919arba 60.2% ir Vokietijos nuo 46,751 iki 26,569 arba 43.2%.

Net ir iš Kanados mažiaus ateivių atvažiavo negu praeityje. 1930 m. atvažiavo 64,-440 kuomet 1929 m. atvažiavo 63,502 ateiviai. Imigracija iš Meksikos taip sumažinta, kad šiandien negalime vadinti ją "rimta problema" kaip per kiek metų skaitoma. Pereitais metais tik 12,703 meksikiečiai atvyko, sumažėjimas iš 68,4%.

Iš 446,214 ateivių visokių kliasų įleistų, 141,497 arba 31.7% atvyko po imigracijos įstatymu iš 1924 m. kaipo kvotiniai imigrantai; 99,-154 arba 22.2% sugrįžtantieji gyventojai; 70,823 arba 15.9% laikini svečiai; 62,919 arba 14.1% kaipo gyventojai nekvotinių šalių; 32,105 arba 7.2% vyrai, žmonos, ir neištekėję vaikai Amerikos piliečių; ir 27,991 arba 6.3% tik pervažiavę per šalį. Kiti 11,-725 arba 2.6% inėmė 6,389 svetimų šalių viršininkus, 1,-902 studentus, 1,340 ministeriai ir profesoriai ir jų žmonos ir neištekėję vaikai ir t.t.

Metinė kvota sumažinta nuo 164,667—1929 m. sulig 1890 m. gyventojų skaičiaus, iki 153,714 po tautinės kilmės planu. Skaitlius kvotinių imigrantų buvo 146,918 — 1929 m. sulyginta su 141,-497 — 1930 m. sumažėjimas iš 3.7%.

Pereitais metais daug ateivių buvo išdeportuoti, iš viso, net 16,631, padidėjimas iš 28.8% už pereitus metus.

F. L. I. S.

GERAS LAIKRAŠTIS TIKRIAUSIAI GALI PAGELBĖTI DARBININKUI SURASTI KELIUS IR BŪDUS VADUOTIS IŠ VARGŲ IR NELAIMIŲ

"DARBININKAS"

yra

TINKAMIAUSIAS LAIKRAŠTIS DARBININKAMS

"DARBININKO" KAINA:

Amerikoje metams $4.50
Pusei metų $2.25
Lietuvoje metams $5.50
Pusei metų $2.75

"DARBININKAS"

EINA DU KARTŲ SAVAITĖJE.

GALIMA UŽSIRAŠYTI TIK SAVAITINĮ

Kaina:

Amerikoje metams $2.50
Lietuvoje metams $3.00

"DARBININKO" SPAUSTUVĖJE

ATLIEKA ĮVAIRIUS SPAUDOS DARBUS PRIEINAMOMIS KAINOMIS.

Reikale Kreipkitės Pas

"DARBININKAS"

366 West Broadway South Boston, Mass.

Tel. So. Boston 0620

LIETUVOS ŽENKLAI

Geras tėvynainis privalo turėti Lietuvos miestų ženklus. Yra įdomu su jais susipažinti. Juos galima vartoti kaip atvirutes. Ženklai yra tam tikrame sąsiuvinyje, iš viso yra 40 ženklų.

Kaina 40 centų

"DARBININKAS"
366 W. Broadway
S. Boston, Mass.

Telephone: STAGG 0706

DR. BLADAS K. VENCIUS

DANTISTAS
X—RAY

Namų Telefonas: Michigan 4273

VALANDOS:
Nuo 9—12 iš ryto, 2—8 vak.
Šventadieniais susitarus
499 GRAND STREET
(kampas Union Ave.)
BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: Stagg 9105

DR. A. PETRIKA

(PETRICK)
LIETUVIS DENTISTAS
221 S. 4th St., Brooklyn, N. Y.
X-Spindulių Diagnoza
Gazo Anestetika
VALANDOS:
Nuo 9 val. ryte iki 8 val. vakare.
Penktadieniais ir Šventadieniais tik susitarus.

Tel. Greenpoint 4428

DR. JOHN WALUK

VALANDOS:
8—10 A. M. 1—2 & 6—8 P. M.
Sekmadieniais pagal susitarimą
161 NORTH SIXTH STREET
BROOKLYN, N. Y.

Skaistybė — tai dorybių žiedas. Ji sunkiausia ir vyriškiausia tarp visų. Joje reiškiasi nuostabi valios energija. Kai jos praktikavimas pasiekia tobulumo laipsnį, kurs spindi šventųjų gyvenimuose, nesvyruokime jos pavadinti heroizmu. Kaip ji nuostabi ir maloni! Ji padaro jauno žmogaus žvilgsnį malonų ir gilų. Ji apšviečia jo reikšmingą kaktą. Ji apjuosia jo veidą jau nežinau kokia aureole. Ji išduoda save balso, gryname tembre ir manierų nuoširdume. Ji malone nudažo visą jo asmenį. Ji skleidžia iš savęs mistišką kvapą... Ji traukia prie savęs. Ji įkvepia pagarbos, susižavėjimo ir meilės.

Fernand Jamin

Maža žmonių teturi progos nepaprastiems didvyrių darbams.—M. Pečkauskaitė.

Tel. Mitchell 2—0656

VINCAS ADOMAITIS

GRABORIUS
195 Adams St., Newark, N. J.
Netoli New York Ave.
Gyv. tel.: Tel. Bergen 5-4551

Tel. Stagg 5043 Notary Public

M. P. BALLAS INC.

BIELIAUSKAS
Graborius ir Balsamuotojas
734 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Tel. 2320 Greenpoint

JOSEPH GARSZVA

GRABORIUS
—IR—
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVENUE
BROOKLYN, N. Y.

Tel. Stagg 0783 Notary Public

JOSEPH LEVANDA

(Levandauskas)
GRABORIUS
107 Union Ave., Brooklyn, N.Y.

IŠRENDAVOJIMUI KAMBARIAI

"Darbininko" name 5 arba 7 gražūs dideli ir šviesūs kambariai. Yra elektra, gasas, maudynės, skalbynės, duodama šiluma ir janitorius patarnauja. Dėl platesnių informacijų kreipkitės į "Darbininko" Administraciją.

KLASČIAUS

CLINTON PARKAS

Piknikams, baliams, koncertams, šokiams ir visokiems pasilinksminimams smagiausia vieta Brooklyne-Maspethe. Jau laikas užsisakyti salę žiemos sezonui.

JONAS KLASČIUS, Sav.,
kamp. Maspeth ir Betts Ave.
Maspeth, N. Y.

Tel. Newtown 4464

ANT. J. VALANTIEJUS

LAISNIUOTAS GRABORIUS
IR BALSAMUOTOJAS
Apdrauda Visose Šakose
Notary Public
54—41 — 72-nd Street,
(4 Lexington Ave.) arti Grand St.,
MASPETH, L. I., N. Y.